Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета
1918 йил 21 июндан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 125 (20. 093) • 1988 йил 31 май • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Алоҳида китобча қилиб нашр этилди

КПСС Марказий Комитетининг КПСС Марказий Комитети 1988 йил 23 май Пленуми маъқуллаган XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари алоҳида китобча қилиб нашр этилди.

Китобчани Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган.

(ТАСС).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Совет пойтахти Америка Қўшма Штатларининг президенти Рональд Рейганни Москвага хос анъанавий меҳмондўстлик билан кутиб олди. 29 май куни унинг Совет Иттифоқига расмий визити бошланди.

Соат 14.00. Внуково аэродромининг учиш майдонида фахрий қоровул жангчилари бир текис саф тортиб туришибди. Баланд флагштокларга АҚШнинг юлдузли-олачипор Давлат байроғи билан СССРнинг Қизил байроғи илинган.

Аэропорт биноси пештоқига рус ва инглиз тилларида ёзилган табрик транспарантлари қўйилган... Аэродромнинг беғубор осмонида АҚШ президенти тушган самолёт пайдо бўлади. Самолёт қўниб, Аэрофлот машинаси ҳамроҳлигида учиш-қўниш бетон йўлидан оҳиста юриб келади. Президент эмблемаси туширилган реактив «Боинг» самолёти тантанали кутиб олиш жойига келиб тўхтайди.

Пиллапоялар олиб бориладн. Самолётнинг катта эшиги очилади.

Аэропортга йиғилган кишилар АҚШ президентини самимий табриклаб кутиб оладилар.

Ҳаво кемасининг пиллапояси ёнида дастлабки қўл олишувлар, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси А. А. Громико ва унинг рафиқаси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, бошқа расмий кишилар Р. Рейган ва унинг рафиқаси билан кўришадилар.

Учиш майдони узра АҚШ ва СССР давлат гимнларининг куйлари тантанали янграйди.

Аэропортда кутиб олиш маросими тугайди.

Бир неча дақиқадан сўнг мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигидаги кортеж Киев тош йўлига чиқиб, шаҳарга йўл олади. Машиналар ўтиб борган кўча ва майдонларда АҚШ ва СССР давлат байроқлари ҳилпираб турибди.

* * *

АҚШ давлат секретари Ж. Шульц, америкалик бошқа расмий кишилар президент билан бирга Москвага келдилар.

Катта Кремль саройида Р. Рейганни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Маросим саройнинг асосий зали — Георгий залида ўтказилди.

* * *

М. С. Горбачев рафиқаси билан Р. Рейганни ва унинг рафиқасини зал ўртасида кутиб олди. Уларнинг қўл бериб кўришувини ўнлаб совет ва чет эл фотомухбирлари ҳамда кинооператорлари қайд этишди. Тарихий залда ўтказилган маросим телевидение орқали дунёнинг кўпгина мамлакатлари зангори экранларида кўрсатилди.

М. С. Горбачев билан Р. Рейган қисқача табрик нутқи сўзладилар.

Сўнгра М. С. Горбачев билан Р. Рейган Екатерина залига ўтишди, у ерда якка-якка суҳбат бўлди.

(ТАСС).

Суҳбат пайти.

(ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШИБ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА ТЕЗИСЛАРИ — МУНОЗАРА УЧУН ПЛАТФОРМА

Ўтган куни КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари эълон қилинди. Партия конференцияси 28 июнда очилади. Жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу ҳужжат партия ва мамлакат ҳаётида дарҳол марказий ўринни эгаллади.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми маъқуллаган Тезислар ҳаётий муҳим масалалар хусусидаги мунозара учун платформадир. Тезисларда унутилмас апрель Пленумидан кейин ўтган уч йил ичида бажарилган, бошланган ишлар ҳамда қайта қуриш йўлида турган тўсиқларни олиб ташлаш, революцион янгиланиш жараёнига янги, қудратли туртки бериш учун унинг ҳозирги босқичида нималар қилиш кераклиги узвий боғлиқ ҳолда баён этиб берилган.

КПСС Марказий Комитети Тезислари кенг муҳокамага қўйилди. Ҳар бир киши — коммунистлар ҳам, партиясизлар ҳам улар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришга ҳақлидирлар ва билдиришлари керак. Бошланғич ва цех партия ташкилотларида, партия группаларидаги коммунистларнинг очиқ йиғилишларида, меҳнат коллективларида, ҳарбий қисмлар ва қўшилмаларда, жамоат ташкилотларида, матбуотда, телевидение ва радиода ана шундай муҳокама ўтказилиши лозим. Олдинда катта, масъулиятли ишлар турибди, бунинг учун вақт унча кўп эмас, буни ҳам ҳисобга олиш лозим. КПСС Марказий Комитетининг ҳамда КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, бутун партия, идеология активларимиз, конференцияга сайланган делегатлар бу ишда фаол қатнашишлари керак.

Аввало нимага эътибор қиласан, киши! Биринчидан, Марказий Комитет Тезисларини муҳокама қилиш ҳар бир киши олдида ўзгартишларимизнинг социал моҳиятини чуқурроқ намоён этиш имконини беради. Иккинчидан, тезислар ижодий муҳокама—мунозаралар учун эълон қилинган. Демак, расмиятчиликдан, бир қолипдаги услублардан, тадбирбозликдан қатъиян воз кечиш, ҳар бир истовчи кишига ўз фикрини билдириш имконини бериш керак. «Умуман ва батамом» маъқуллаш эмас, балки қайта қуриш йилларида мамлакатда ва ҳар бир меҳнат коллективида қилинган ишларни ғоят жиддий, амалий тарзда идрок этиш, нуқтаи назарлар ва фикрларни танқидий анализ қилиш, қиёслаш талаб этилиши равшан. Қайта қуриш муқаррарлигининг ишончли гарантияларини яратишга қаратилган таклифлар алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Муҳокама қатнашчилари маҳаллий ва группавий манфаатлардан юқори туришлари, мамлакат манфаатларига амал қилишлари лозим.

КПСС Марказий Комитети Тезисларини муҳокама қилиш — конкрет тусда бўлиши керак. Маълумки, қайта қуриш иккинчи, анча мураккаб ва энг масъулиятли босқичга кирди, бунда унинг ғоялари кундалик практикага сингиб, бевосита ҳар бир кишига етиб борди. Қайта қуриш қаерда муваффақиятли равишда суръатга суръат қўшиб бораётганлигини, қаерда секин ҳаракат қилиб бораётганлигини ва ҳатто масала тортишувга айлантириб қўйилганлигини равшанроқ аниқлаш керак. Нима учун шундай бўлмоқда! Нима учун у ёки бу регионда, коллективда меҳнатни ташкил этишнинг илғор методлари ёмон жорий этилмоқда, ошкоралик ва демократизмни ривожлантириш кимнинг айби билан тўхтатиб қўйилмоқда, қаерда ва нима сабабларга кўра, тўсқинлик механизми ҳамон тазйиқ қилмоқда ва уни бартараф этиш учун конкрет равишда нима қилиш керак — муҳокама қатнашчилари мана шу ва бошқа саволларга жавоб қайтаришлари лозим бўлади, бу эса ақл-фаросатни ишлатишни, ўткир ва янгича назар ташлашни, принципиалликни тақозо этади. Четдан туриб эмас, балки манфаатдорлик, омилкорлик, граждайлик назарини ташлаш талаб қилинади.

Ҳозир биз турли бошқарув бўғинларида ин қуриб олган бюрократизмга, маҳкамачиликка қатъиян қарши курашмоқдамиз. Лекин шуни унутмаслик керакки, ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлиларнинг баъзи қатламларида ҳам янгиликдан чўчиш, сусткашлик, лоқайдлик ва консерватизм сезилиб турибди. Марказий Комитет Тезисларини муҳокама қилиш чоғида тартиб ва интизомни янада мустаҳкамлаш тўғрисида, бракчилар ва прогулчилар, дангасалар ва «ташмачилар» ҳақида, сўзи билан иши бир жойдан чиқмайдиган кимсалар тўғрисида дангал ва рўй-рост гапирамиз. Тайёрга айёрлик кайфиятларидан, ишлаб чиқаришга қараганда кўпроқ истеъмол қилишдан иборат турғунлик одатидан қатъий равишда воз кечамиз.

Шу билан бирга қайта қуриш пешқадамларини, унинг меҳнатчилари ва «прорабларини», ижара ва бригада пудратига дадил киришаётган кишиларни, меҳнатни ташкил этишнинг янги форма ва методлари тарғиботчиларини, фан-техника тараққиёти учун курашчиларни зўр ғайрат билан қўллаб-қувватлаш зарур.

Партия қайта қуришнинг муваффақият қозонишида инсонга, унинг маънавий, ижодий потенциалига, шахсий манфаатдорлигига, унинг социализм ишига содиқлигига, шахсий тажрибасига асосий умид боғламоқда. Мунозаралар ва қизғин баҳслар билан ўтган йиғилишдан кейин инсон ўзининг қайта қуришдаги роли аҳамиятини ақл-идроки ва қалби билан яна ҳам кўпроқ англаб олса, унингсиз иш битмаслигини ҳис этса, демак муҳокама беҳуда ўтмай, наф келтиради. Инсонга — ишчидан тортиб ҳар қандай даражадаги раҳбаргача унинг қанчалик баландпарвоз бўлмасин, сўзлари ва ваъдаларига қараб эмас, балки конкрет ишларига ва фақат ишларига қараб, қайта қуришни ривожлантириш, уни қўллаб-қувватлаш муддаосига қараб баҳо бериш керак.

Бу гап аввало коммунистларга таалуқли, албатта. Партия аъзоларининг чин фазилатлари — уларнинг ғоявий эътиқоди ва сиёсий етуклиги, ҳалоллиги ва партия ишига содиқлиги айни ҳозир чинакамига синалади. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар бир коммунист ва бошланғич ташкилот бутун ғоявий-сиёсий ишлар ва пропаганда ишини Марказий Комитет Тезислари руҳида, шу Тезислар асосида олиб боришлари керак.

Муҳокама — илтифотли фикрлашув эмас, йиғилиш бўлиб ўтди ва маъқуллади қабилидаги қўллаб-қувватлаш тўғрисида юқори ташкилотларни хабардор қилиш эмас, Тезисларни муҳокама қилиш — коллектив ижод ва изланиш, бундан буён қандай яшаш ва ишлаш кераклиги хусусида қарорлар қабул қилиш демакдир. Ҳеч шубҳа йўқки, КПСС Марказий Комитети Тезисларини муҳокама қилиш чоғида кўпгина конкрет ва қимматли таклифлар билдирилади. Мана шу таклифлар кўпинча бўлганидек, ном-нишонсиз йўқолиб кетмаслиги керак, уларни контрол остига олиш, дарҳол иш манфаатларини кўзлаб фойдаланиш, улар қандай рўёбга чиқарилаётгани ҳақида коллективни мунтазам хабардор қилиб туриш лозим.

Муҳокамада оммавий ахборот воситалари алоҳида роль ўйнайди. Мунозараларнинг боришини, хилма-хил фикр-мулоҳазаларни иложи борича тўлиқ кўрсатиш керак бўлади. Бунда уларни аввало одамлар орқали баён этиш, уларнинг фикри, позицияларини кўрсатиб бериш керак. Маҳаллий муаммоларни чуқур ва ҳар томонлама кўрсата туриб, диққат-эътиборни ана шу муаммоларни ҳал этиш йўлларига қаратиш, янги ғоялар ва ёндашувларга, салмоқли ижодий тафаккурга кенг имконият очиш, ёрқин публицистик суҳбат юритиш лозим. Шу билан бирга баъзида намоён бўлиб турган ортиқча шошма-шошарлик, ҳовлиқиш, иккинчи даражали муаммолар билан ёки ҳозирги вақтда мутлақо нореал бўлган муаммолар билан машғул бўлиш ишга наф келтирмайди.

Хўжалик раҳбарлари мунозараларда фаол иштирок этишлари керак. Афсуски, бевосита цехлар, бригадаларда, иш жойларида меҳнаткашлар билан ошкора суҳбатлардан бўйин товлаб, чўчиётган, кабинетда туриб муомала қилиш услубини афзал билаётган бундай ходимлар ҳали оз эмас. «Хуфёна» муҳокамалар ва қарорлар вақти ўтиб кетганлигини, у энди асло қайтиб келмаслигини қаттиқ эсда тутиш керак.

Партия ташкилотларида XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатларни сайлаш асосан ниҳоясига етди. КПСС Марказий Комитети Тезисларини муҳокама қилишда аввало ана шу делегатлар иштирок этишлари, меҳнаткашлар ҳузурида, матбуот саҳифаларида ўз баҳолари ва фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашишлари, шахсий позицияларини ҳамда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига қандай наказлар билан бораётганликларини сўзлаб беришлари керак.

Мамлакатда КПСС Марказий Комитети Тезислари асосида авж олиб бораётган умумхалқ мунозараси — аслини олганда, партиянинг халқ билан маслаҳатидир. Бу маслаҳат партия конференциясининг пухта ўйланган қарорлар қабул қилишига имкон беради, бу қарорлар эса революцион қайта қуришни муқаррар қилади.

(«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИНГ 29 МАЙДАГИ БОШ МАҚОЛАСИ).

РЕСПУБЛИКА ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИ

Совет жамияти турмушининг ҳамма соҳаларини қамраб олган қайта қуриш илмий тадқиқотларни ташкил этиш соҳасида ҳам туб ўзгаришларни тақозо этади. Ижтимоий турмушни ҳар томонлама демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш шароитида илм-фаннинг социал роли, мамлакатда авж олиб кетган янгиланиш жараёнининг муваффақияти учун олимларнинг масъулият даражаси ортиб бормоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг 30 майда Тошкентда бўлиб ўтган йиллик умумий йиғилишида шулар ҳақида гап борди.

Йиғилиш қатнашчилари республика Фанлар академиясининг 1987 йилги илмий тадқиқот фаолияти асосий якунларини ҳамда 1988 йилги вазифаларини кўриб чиқиб, илм-фан соҳасидаги қайта қуриш жараёни уни барча энг муҳим йўналишлар бўйича олий даражага чиқаришга, совет жамиятини жадал ривожлантириш вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришга қаратилмоғи лозим деб алоҳида таъкидладилар. Фанлар академиясининг асосий куч ва воситалари муҳим умумиттифоқ ва регионал муаммоларни ҳал этиш билан алоқадор катта-катта программаларга, фундаментал тадқиқотларга йўналтирилиши зарур. Академия институтлари, олий мактаб ва тармоқ тадқиқот муассасалари илмий коллективларнинг фаолиятини янада мустаҳкам бирлаштириши керак.

Мамлакатда илм-фанни ривожлантириш борасидаги умумлаштирилган прогнозларга мувофиқ устун йўналишлар ажратилган бўлиб, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ана шу йўналишлар бўйича етакчи позицияларни эгаллаши мумкин ва керак, деб таъкидланди йиғилишда. Активиацион анализ, иншоотлар пишиқлиги ва сейсмодинамика, пахта комплекси механизмлари ва машина системалари назарияси, пахта генетикаси ва селекцияси, янги юқори самарали дефолиант моддалар яратиш, суғориладиган ерлар унумдорлигини ошириш ва улардан фойдаланишни интенсивлаш, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон шароитида демографик жараёнлар ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш ана шу йўналишлар орасида тилга олинди.

Ҳозир республика Фанлар академиясида янги вазифаларни назарда тутиб, институтлар, илмий кенгаш тармоқлари, кадрлар сиёсати, ишларни пул билан таъминлаш тартиби қайта қурилмоқда. Коллективларнинг куч-ғайрати энг муҳим муаммоларни ҳал этишга қаратилишини таъминлаш учун 2005 йилгача бўлган даврга мўлжалланган истиқбол планида илмий йўналишларни камайтириб бориш кўзда тутилган.

Аммо шу йил бошида ўтказилган таҳлил кутилганига зид равишда қайта қуриш куч ва маблағларни энг муҳим муаммоларга қарата олмаганлигини кўрсатди. Нутқларда илм-фаннинг куч ва воситаларини сочиб юбориш ҳатто кўпайганлиги уқтириб ўтилди. Академиянинг институтларида ишлаб чиқилаётган илмий йўналишлар , сони саксонтага қадар кўпайгани ҳолда уларнинг фақат ярмидан озроғи жаҳондаги даражага мувофиқ келади, кўпгина қисми эса унча юксак бўлмаган стандартларга ҳам мос келмайди. Бу гап Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фалсафа, иқтисод ва юридик фанлар бўлимлари ҳамда Қорақалпоғистон филиалининг муассасаларига, айниқса, тааллуқлидир.

Кўпгина ҳолларда устун соҳаларни белгилаш, прогнозлар тузиш, институтларнинг структурасини ўзгартириш реал мавжуд имкониятларни ҳисобга олмай юзаки ўтказилди. Кўпинча илмий тематика мавжуд коллективлар талабига мослаб бериладн — лабораторияларни номларигина ўзгартирилиб, аҳамияти оз битта тематика ўрнига механик тарзда иккинчиси олинади. Институтларни ихтисослаш ниҳоясига етказилмаганлиги сабабли илмий кучлар ҳамон кўпгина йўналишларга тарқаб кетмоқда.

Илмий муассасалар ва ташкилотларнинг тадқиқот натижаларидан амалда фойдаланиш борасидаги иши ҳамон қониқарсиз бўлиб қолмоқда. Мавжуд технологик жараёнларни такомиллаштиришни айрим ишлаб чиқаришларда техникани яхшилаш ва янгилашни кўзлайдиган кўпроқ майда . ишланмаларгина жорий этиш учун жалб қилинмоқда. Олинган иқтисодий самаранинг учдан икки қисмидан кўпи бундан аввалги йилларда жорий этилган ишланмаларга тўғри келади. Бешта янги ишдан биттасигина ихтиро авторлик гувоҳномасига даъвогар бўла олади.

Кўпгина институтларда илм-фаннинг самараси ниҳоятда паст бўлиб қолаётганлигидан ажабланмаса бўлади. Масалан, тупроқшунослик ва агрохимия институтида бултурги якунлари бўйича сарфланган ҳар бир сўм атиги 9 тийин самара берганлиги каби аҳвол билан муроса қилиб бўлмайди, дейилади йиғилишда. Ядро физикаси, химия институтлари, умуман механика ва бошқариш жараёнлари бўлими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали ҳам харажатларни қоплай олмади. Айни маҳалда ўсимликлар экспериментал биологияси институтида сарфланган ҳар бир сўм халқ хўжалигига ўн икки баравар кўпайиб қайтди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг умумий йиғилиши кўп тармоқли илмий техника комплекслари, марказлар ва лабораториялар, мувақкат илмий ҳамда илмий-ишлаб чиқариш коллективлари тузиш йўли билан тадқиқотларни ташкил этиш янги самарали шаклларини излаш ва улардан фойдаланиш муҳимлигини таъкидлади. Академия, олий мактаб ва тармоқ фанларини интеграциялашга принципиал янги техника, технология ва материалларни биргалашиб яратишга, кенг кўламли иқтисодий ва социал проблемаларни, маориф ва маданиятнинг туб масалаларини ишлаб чиқишга куч-ғайратлар сарф ланмоғи лозим.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Искандаров, В. В. Сударенков, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин қатнашдилар.

* * *

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов бир группа олимларга Фан ва техника соҳасида 1987 йилги Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотларини топширди.

(ЎзТАГ).

Хайр, фестиваль!

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ. Тошкент-88

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент кинофестивали экрани уч қитъа халқларининг орзу-умидлари ва ташвишларини, уларнинг яхши келажакни кўзлаб олиб бораётган курашларини акс эттирди. 92 мамлакат вакиллари, Фаластин Озодлик ташкилотининг, Чили ватанпарвар кучларининг, Жанубий Африкадаги Африкаликлар миллий конгрессининг кинематографчилари, БМТ вакиллари қатнашган ўнинчи учрашув 30 май куни Ўзбекистон пойтахтида ниҳоясига етди.

Тошкентга олиб келинган икки юздан кўпроқ фильм намойиши дунёни революцион тарзда янгилаш, ақл-идрокнинг калтабинлик ва зўравонликка қарши курашининг ҳаяжонли ҳикоясига айланди. Давримизнинг илғор ғояларини қарор топтириш, халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун кино кўп иш қила олишини фестиваль ишонарли тарзда тасдиқлади. Ижодий баҳсларни, ўтмиш мавзуидаги фильмлар кўригини, санъат усталари билан учрашувларни ўз ичига олган байрам муҳитининг ўзи ҳам бунга кўмаклашди. Конкурс анжуманга мусобақа тусини берди. Конкурсда қатнашиш учун Мексика, Аргентина, Япония, Бразилия, Туркия ва бошқа мамлакатларнинг кинематографчилари суратга олган 17 та фильм тақдим этилди.

Асосий соврин—афсонавий бахт қуши «Олтин семурғ» Ҳиндистон сари учади. Режиссёр Мигель Литтин (Чили ватанпарвар кучлари) бошчилигидаги ваколатли жюрининг бундай юксак баҳосига режиссёр Гоутам Гхошнинг «Ҳеч қаерга саёҳат» кинокартинаси сазовор бўлди.

Тошкент Санъат саройида кинокўрикнинг расмий ёпилиши маросимида бошқа лауреатлар ҳам эълон қилинди. Энг яхши дебют учун «Кичик Олтин семурғ» совринини Куба режиссёри Фернандо Переснинг «Яширин курашчилар» кинолентаси олишга сазовор бўлди.

«Ҳинди ва камелиянинг орзу-умидлари» фильмида аёллар ролини энг яхши ижро этганлик учун мисрлик актёр Нажла Фатхи «Олтин лола» совринини олди. Грузия киноактёри Леван Тедиашвилига «Хариба ва Гоги» картинасида эркак ролини энг яхши ижро этганлик учун «Олтин арча» соврини берилди. Режиссёр Георгий Шенгелаянинг мана шу фильмига жюрининг миллий характер ва анъаналарини ёрқин ифодалаганлик учун махсус мукофоти берилди.

Эшак миниб кетаётган Хўжа Насриддин тасвирланган соврин Хитойга олиб кетилади. Кино санъатида миллий анъаналарни сақлаб қолганлик ва ривожлантирганлик учун мукофотга режиссёр Ху Мининг «Урушдан олисда ўтган йиллар» фильми сазовор бўлди. Кинематография техник уюшмалари иттифоқи (УНИАТЕК) фильмларни тасвирий ифодалашда техникадан оригинал фойдаланганлик учун махсус соврин таъсис этган эди. Бу соврин режиссёр Ричард Аттенборонинг (Буюк Британия) «Озодлик даъвати» кинолентаси ижодкорларига берилди.

— Фестиваль программаси хилма-хил ва мазмунли бўлди, — деди Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, кинофестиваль ташкилот комитетининг раиси С. У. Султонова фестивални ёпиш чоғида. — Фестиваль уч қитъа кинематографчилари ҳамжиҳатлигини ривожлантиришга, дўстлик ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга кўмаклашди. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати, барча меҳнаткашлари номидан фестиваль қатнашчиларини ва меҳмонларини Тошкент кинокўриги муваффақиятли якунланганлиги билан қизғин ва самимий табриклади.

Тошкент анжумани совриндорларига фестиваль байроғини тушириш фахрий ҳуқуқи берилади.

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси ўнинчи халқаро кинофестивалини тантанали ёпиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов қатнашди.

Кечқурун фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари шарафига Ўзбекистон ССР ҳукумати номидан қабул маросими ўтказилди.

(ЎзТАГ).

СССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИ

СССР парламент группасининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда парламент группасининг раиси тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добрининнинг таклифига биноан йиғилиш Л. Н. Толкуновни саломатлиги ёмонлашганлиги сабабли пенсияга кетиши муносабати билан парламент группасининг раиси вазифасидан озод этиш тўғрисида қарор қабул қилди. СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси Ю. Н. Христораднов СССР Парламент группасининг раиси қилиб сайланди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари билан бирдамлик Покистон ташкилотининг Президенти Мирож Холид бошчилигидаги делегация Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Делегация Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг таклифига биноан мамлакатимизга келган.

30 май куни делегация аъзолари чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашдилар. Меҳмонлар шаҳар чеккасидаги Карл Маркс номли колхозга бордилар.

(ЎзТАГ).

ГАЗЕТХОНЛАРНИНГ МУНОЗАРА МИНБАРИ

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларини республикамиз меҳнаткашлари муҳокама қилмоқдалар. таклиф ва мулоҳазаларини ёзиб юбормоқдалар. Газетанинг учинчи бетида ана шу хатлардан айримлари билан танишасиз.

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК БЎЛСИН ДЕБ

СССР Олий Совети Президиуми ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги Шартномани ратификация қилди

28 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси **А. А. Громико** раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Президиум ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги Шартномани ратификация қилиш ҳақидаги масалани кўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри **Э. А. Шеварднадзе** Шартномани ратификация қилишга тақдим этган СССР ҳукумати топшириғига биноан доклад қилди. Унинг докладида Шартноманинг тарихий, сиёсий аҳамияти кўрсатиб берилди, унинг асосий моддалари ҳар томонлама таҳлил этилди.

Совет Иттифоқи, деди у, Шартнома тузилганлигини рўёбга чиқарилаётган ташқи сиёсий концепциянинг асосли ва реалистик эканлигининг исботи деб, ядро қуролини шу асрнинг охиригача босқичма-босқич тугатиш тўғрисида М. С. Горбачевнинг 1986 йил 15 январдаги баёнотида олға сурилган программанинг амалга оширила бошланганлиги деб билади. Стокгольмдаги аҳдлашувлар, Афғонистонга доир Женева битимлари билан бир қаторда бу Шартнома амалдаги янгича сиёсий фикрлашни ўзида мужассамлаштиради. Шартнома ядросиз, зўравонликсиз, анча бехатар дунё сари ҳаракат қилиб бориш учун кенг имконият — бунинг устига жаҳон миқёсида кенг имконият очади.

Бу Шартнома ҳарбий харажатларни амалда қисқартиришни бошлаб бериши, даврнинг энг қатъий талабларидан бирига мос бўлиб тушиши унинг келажак учун яна бир жуда муҳим аҳамиятидир.

Докладчи Шартноманинг амалий самараси тўғрисида гапириб, тежалган ва халқ хўжалиги бюджетига ўтказиладиган маблағлар социал эҳтиёжларни қондиришга сарфланади, деб таъкидлади. Ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш саноатнинг мудофаа тармоқларида холи қилинадиган илмий-ишлаб чиқариш потенциалини совет кишилари энг зарур талаб-эҳтиёжларини қондириш манфаатларини кўзлаб, гражданларга аталган маҳсулотлар ишлаб чиқиш ва ишлаб чиқаришга йўналтириш имконини беради. Ракеталар ишлаб чиқариш билан банд бўлган саноат қувватларини ўзгартириб, қайта ташкил этиш йўли билангина, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, 1988 йилдаёқ халқ хўжалиги учун ўн миллион сўмлаб реал қўшимча олиш мўлжалланмоқда.

Докладчи ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир Шартномани, реал қуролсизланиш соҳасидаги биринчи катта битимни бажаришга тайёргарлик тўғрисида ахборот бериб, бу янги билим ҳамда малакаларни талаб этувчи мураккаб ва қийин иш эканлигини таъкидлади. Мудофаа министрлиги, бошқа манфаатдор министрликлар ва идоралар СССР Ташқи ишлар министрлиги билан биргаликда ҳамжиҳатлик билан ишлаб, тарихий вазифанинг аҳамиятини чуқур англаб, ракеталарни тугатишга ҳозирладилар, АҚШнинг инспекция группаларини қабул қилиб олиб, жойлаштиришни таъминладилар.

Америка томони ҳам тегишли ишларни бажарди. Бизнинг экспертларимиз контрол объекти билан ўша жойнинг ўзида танишдилар. Совет инспекторлик корпуси тузилди ва тайёрланди. Инспекцияларни ташкил этиш ва ўтказиш масалалари хусусида Америка мутахассислари билан бир қанча техникавий маслаҳатлашувлар даврасн бўлиб ўтди.

Шартномани муҳокама қилиш вақтида, деди сўнгра СССР ташқи ишлар министри, мамлакатда мана шу муҳим ҳужжатга берилган турлича баҳога дуч келинди. Баъзи жамоатчилик вакиллари: биз Ғарбга ён босмаяпмизми? Бирон-бир даражада мамлакатнинг мудофаа манфаатларига путур етказмаяпмизми? Шартномада бир томонлама қуролсизланиш элементлари мавжуд эмасми? — деган хавотирликни билдирдилар. Шартномани муҳокама қилиш чоғида жамоатчилик ана шу саволларга аниқ ва равшан жавоб олди, бу жавоблар унинг ташвиши ва шубҳа-гумонларини бартараф этди. Шунга қарамай, мен ҳукумат берган ваколатга мувофиқ қуйидагиларни айтишим керак:

Совет раҳбарияти мамлакатнинг хавфсизлигини мустаҳкамлайдиган шундай битимларгагина эришиш учун ҳаракат қилиб келди ва шундай ҳаракат қилаверади. Бу биз учун энг муҳим вазифа бўлиб, уни ҳал этишда мудофаа нуқтаи назаридан зиён етказадиган ёки стратегик барқарорликни путурдан кетказадиган вариантларнинг амалда иложи йўқ.

Мамлакат раҳбарияти барча омилларни — ҳарбий стратегик, сиёсий, илмий-техникавий, иқтисодий ва экологик омилларни пухта ўлчаб кўриб ва шу асосда ракета-ядро воситаларининг икки турини тугатиш мудофаамизни заифлаштириш бир ёқда турсин, балки аксинча, стратегик барқарорликни мустаҳкамлайди, деган хулосага келгандан кейингина шартномани тузишга рози бўлди.

Докладчи Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати номидан Олий Совет Президиумига ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги шартномани ратификация қилишни таклиф этди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси **Е. К. Лигачев** СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар комиссиялари номидан сўзга чиқди. У Ташқи ишлар комиссиялари янги Шартномани идрок этиш ва анализ қилиш, уни халқ манфаатларига, СССРнинг ташқи сиёсий йўлига мувофиқ ҳолга келтириш борасида катта иш қилганликлари ҳақида сўзлаб берди.

Шартнома ҳар иккала палата комиссияларининг қўшма мажлисларида ва тайёргарлик комиссиясида мунозара муҳитида, ишчанлик билан, конкрет ва батафсил муҳокама қилинди, деб таъкидлади нотиқ. СССР манфаатдор министрликлари ва идораларининг, нуфузли экспертлар ва олимларнинг фикрлари тингланди. Мажлисларнинг бирида шартнома бевосита дахл қилувчи мамлакатлар сифатида ГДР ва ЧССР парламентларининг вакиллари иштирок этдилар. Совет ва чет эл жамоатчилиги турли доираларининг намояндалари ўз нуқтаи назарларини баён этдилар.

Комиссиялар шартномани пухта анализ қилганликлари ва у атрофлича муҳокама этилганлиги шундай хулосаларга келиш имконини бердики, уларни қисқа қилиб, қуйидагича якунлаш мумкин. Биринчиси — ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир шартноманинг СССР хавфсизлиги манфаатларига ва анча кенгроқ жиҳатдан олганда — бир томондан Совет Иттифоқи ҳамда Варшава Шартномасидаги мамлакатлар учун, иккинчи томондан эса АҚШ ва унинг иттифоқчилари учун баб-баравар, бир хил хавфсизлик талабларига мувофиқ эканлиги ҳақида.

Иккинчиси — ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир Шартнома қоидаларига риоя этилишини контрол қилиб туриш тўғрисида. Комиссиялар мазкур масалани ўрганиб чиқиб, Шартномада контрол системаси белгиланганлигини таъкидладилар, бу система жойларнинг ўзида текшириш ўтказишни ўз ичига оладики, бу нарса Шартнома қоидаларига қатъий риоя этилишига юксак даражадаги ишончни таъминлайди.

Учинчиси — ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир Шартноманинг социал-иқтисодий ва бошқа жиҳатлари ҳақида. Комиссиялар ўзларига тақдим этилган материалларга асосланиб, шунга ишонч ҳосил қилдиларки, мамлакат Шартнома амалга оширилиши натижасида холи қилинадиган меҳнат, моддий ва молиявий ресурсларни тинчлик эҳтиёжларига йўналтиришдан наф кўради.

СССР Олий Совети палаталарининг Ташқи ишлар комиссиялари 23 май куни ўтказилган қўшма мажлисдаги ишларига якун ясаб, ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги Шартнома маъқуллансин ҳамда уни ратификация қилиш СССР Олий Совети Президиумига тавсия этилсин, деган якдил хулосага келдилар.

Йиллар ўтади. Бошқа замонлар келади. Аммо миннатдор авлодлар бу ишни инсоният ядросиз, зўравонликсиз дунё йўлида олиб бораётган узоқ ва машаққатли курашдаги катта воқеалар қаторига қўшадилар, деди пировардида Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР мудофаа министри **Д. Т. Язов**, СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари: КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **В. В. Шчербицкий**, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, Москва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Л. Н. Зайков**, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Е. Е. Соколов**, ВЦСПС раиси **С. А. Шалаев**, Москва областидаги Подольск машинасозлик заводининг электр пайвандчиси **Н. Н. Рижова**, СССР Фанлар академияси П. Н. Лебедев номидаги Физика институтининг директори, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг раиси академик **Н. Г. Басов**, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар совет жамиятлари союзи президиумининг раиси **В. В. Терешкова** ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги Шартномани якдиллик билан маъқуллаб, қўллаб-қувватладилар.

Нутқларда қайд этиб ўтилганидек, ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Шартнома бундан буёнги халқаро тараққиёт, планетанинг сиёсий иқлимини соғломлаштириш, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлаш учун, бутун дунё тақдири учун чинакам тарихий аҳамиятга эгадир. Ядросиз дунё сари, реал қуролсизланиш сари, мухолифликдан кескинликни юмшатиш сари, фаол тинч-тотув яшаш сари муҳим қадам қўйилди. Икки томонлама Совет — Америка муносабатларида, сиёсий мулоқотни чуқурлаштиришда янги муҳим босқич бошланди.

СССРнинг халқаро муносабатлар бутун жабҳаси бўйлаб зўр ғайрат билан сарфлаётган изчил куч-ғайратлари, партия ва давлатнинг ташқи сиёсий фаолиятида янгича сиёсий фикрлашнинг қарор топганлиги ядровий қуролсизланишдан иборат қийин жараёнда реал натижаларга, реализм ва ақл-идрок тантанасига олиб келди. Имзоланган Шартнома — ҳарбий-сиёсий ҳужжатгина бўлиб қолмай, шу билан бирга одамларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушаётган ниҳоятда умуминсоний ҳужжат ҳамдир. У дунёда янгича сиёсий ва социал-психологик муҳитни вужудга келтирмоқда ва стратегик қуролларни ҳамда бошқа қурол турларини қисқартиришга доир бундан буёнги ишлар учун яхши намуна бўлиб қола олади.

Мажлисда шу нарса таъкидландики, Шартнома кучга киритилиши билан СССРнинг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг хавфсизлигига зиён етказилмайдигина эмас, шу билан бирга жаҳонда уруш хавфи ва кескинликнинг умумий даражасини пасайтиришга ҳамда шу тариқа хавфсизлигимизни оширишга ҳам муваффақ бўлинади. СССРнинг мудофаа қобилияти бундан буён ҳам шундай даражада бўладики, у совет кишиларининг тинч меҳнатини ишончли тарзда ҳимоя қилиш имконини беради.

Мажлисда сўзга чиққан кишиларнинг ҳаммаси Шартнома ратификация қилинишини якдиллик билан ёқлаб, фикр билдирдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **А. А. Громико** бўлиб ўтган муҳокамага якун ясаб, қуйидагиларни айтди:

Бугунги нутқлар шуни кўрсатдики, мазкур масала ҳар иккала палата ташқи ишлар комиссияларида ҳам, дастлабки босқич—тайёргарлик комиссиясида ҳам муфассал ва ҳар томонлама пухта ишлаб чиқилган. Олий Совет депутатлари Шартномани КПСС ташқи сиёсатининг туб принципларига, Совет Иттифоқи ҳамда унинг иттифоқчилари мудофаа манфаатларига, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ишига мувофиқ келиши позицияларида туриб муҳокама қилдилар.

Ташқи ишлар комиссияларининг хулосасида бўлгани каби, бугун Шартномани ратификация қилиш, унинг кучга кириши ва иккала томон уни изчиллик билан бажариши шу мақсадларга тўла-тўкис мос келиши тўғрисидаги хулоса якдиллик билан билдирилди.

Бизнинг мажлисимиз АҚШ президентининг Москвага визити ва олий даражадаги музокаралар арафасида ўтмоқда. СССР Олий Совети Президиуми Шартномани ратификация қилиши қонун чиқарувчи орган бутун халқимиз номидан Америка Қўшма Штатлари билан муносабатларни амалий равишда ривожлантиришга қаратилган йўлни қўллаб-қувватлаётганлигини яққол намойиш этади. Биз етилган муаммоларни амалий тарзда муҳокама қилиш ва имкони бўлган ҳамма жойда уларни ҳал этиш тарафдоримиз. Совет — Америка муносабатларида айни шундай муҳитни мустаҳкамлаш халқаро ишлардаги бутун вазият учун қандай аҳамиятга эга эканлиги барчага равшан.

АҚШда ратификация жараёни кеча ниҳоясига етди. Биз Америка томонининг шу қарорини табриклаймиз.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида 1987 йил 8 декабрь куни Вашингтонда имзоланган Шартномани ратификация қилиш ҳақидаги таклифни қўллаб-қувватлади.

СССР Олий Совети Президиуми ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида 1987 йил 8 декабрь куни Вашингтонда имзоланган СССР билан АҚШ ўртасидаги Шартномани бир овоздан ратификация қилди. А. А. Громико ратификация ёрлиғига имзо чекди.

(ТАСС).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТАЧА ОЛИСЛИК ВА КАМРОҚ ОЛИСЛИК РАКЕТАЛАРИНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ БИЛАН АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ШАРТНОМАНИ РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртача олислик ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида 1987 йил 8 декабрь куни Вашингтонда имзоланган, СССР Министрлар Совети томонидан ратификация қилиш учун тақдим этилган ва Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари томонидан маъқулланган Шартнома **ратификация қилинсин**.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль, 1988 йил 28 май.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Яқинда Вьетнам Социалистик Республикасининг ва Кампучия Халқ Республикасининг ҳукуматлари 1988 йилда Кампучиядан вьетнамлик 50 минг кўнгиллини, яъни бу мамлакатда турган ВСР ҳарбий қисмлари шахсий составининг ярмини олиб чиқиб кетишга қарор берганликларини эълон қилдилар. Кампучиядаги Вьетнам кўнгилли кучларининг қўмондонлиги ВСРга ўтказилади, қолган қисмига раҳбарлик қилиш КХР ихтиёрига топширилади. Кампучия — Таиланд чегараси бўйлаб тинчлик зонасини яратиш мақсадида Вьетнам бўлинмаларини чегарадан 30 километр нарига олиб кетишга ҳам қарор қилинди. Қўшинларнинг олиб чиқиб кетилишини кузатиб бориш учун ҳукуматлар, халқаро ташкилотларнинг, Кампучия муаммосига қизиқадиган барча ҳукуматлар ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари таклиф этилади.

Совет Иттифоқида ВСР ва КХР ҳукуматларининг қарорига Жануби-шарқий Осиёдаги маҳаллий можарони бартараф этишга, дунёнинг шу районидаги ҳарбий кескинликни тугатиш ва вазиятни нормаллаштириш жараёнига қўшилган катта амалий ҳисса, деб қаралмоқда. Бу ҳаракат бирон-бир шарт қўймай, амалга оширилмоқда. У Кампучия муаммосини тезроқ ҳал этишдан манфаатдор бўлган ҳамманинг куч-ғайратига тамомила мос келади. Кампучия халқининг ҳақиқий манфаатлари тўғрисидаги ғамхўрлик, региондаги барча давлатлар манфаатлари мувозанатини назарда тутиш қабул қилинган қарорга асос этиб олинганлиги мутлақо равшандир.

Вьетнам қисмлари шу қадар кўп қисқартирилиши Вьетнам ҳукуматининг сўзи билан иши бир эканлигини, у Кампучиядан Вьетнамнинг ҳамма қўшинларини 1990 йилгача олиб чиқиб кетиш тўғрисида аввалдан эълон қилган ниятини изчиллик билан амалга ошириб бораётганлигини тасдиқлайди.

Икки дўст мамлакат ҳукуматлари қўйган қадам Кампучияда ички сиёсий ва социал-иқтисодий вазият барқарорлашиб бораётганлигидан ҳам далолат беради, Вьетнам халқ Кампучиясининг суверенитети ва мустақиллигини ҳурмат қилаётганлигини кўрсатади.

Бу янги ташаббус, шубҳасиз КХР Министрлар Кенгашининг раиси Хун Сен билан шаҳзода Н. Сианук ўртасида мулоқотни янада ривожлантириш ҳамда Вьетнам билан Индонезия ўртасидаги маълум аҳдлашувни назарда тутган ҳолда, Кампучиядаги барча томонларнинг музокаралар ўтказиши учун қулай имкониятлар ҳам яратиб беради.

Совет Иттифоқи ВСР билан КХР ҳукуматларининг бу муҳим ҳаракатини маъқуллайди ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди, бу ҳаракат Кампучия теварагидаги вазиятни миллий яраш руҳида, мавжуд воқеликларни тан олиш асосида, можарога бирон-бир йўсинда жалб этилган ҳамма кучлар иштирокида сиёсий йўл билан бартараф этиш учун янги имкониятлар очиб беради. Вьетнам ва Кампучия иккинчи томонга жавобан катта қадам қўймоқдалар. Энди ўша томоннинг жавоб ҳаракатига кўп нарса боғлиқ бўлади.

Совет Иттифоқи барча манфаатдор давлатлар билан биргаликда Жанубий-шарқий Осиёдаги можароли вазиятни ижобий ҳал қилиш йўлини изланишга, Осиё — Тинч океани регионида тинчлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорликни қарор топтиришга фаол ёрдам беришга тайёрдир.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий бартараф этишга эришишга оид аниқ-равшан ва мувозанатли мажбуриятлар мажмуасидан иборат бўлмиш Женева битимларининг имзоланиши жаҳон ҳамжамиятида кенг миқёсда ижобий назар билан кутиб олинди. Жаҳон ҳамжамияти Женевада эришилган аҳдлашувларни энг ўткир ва чўзилиб кетган маҳаллий можаролардан бирини бартараф этишда Афғонистон муаммосининг барча жиҳатларини тўла-тўкис ва узил-кесил ҳал этиш йўлини очадиган энг муҳим қадам, бурилиш нуқтаси, деб мутлақо асосли равишда таърифлади.

Бироқ, Женева битимлари кучга кирганидан буён орадан икки ҳафта ўтгач Женевадаги дипломатия жараёни тугаганлиги туфайли вужудга келган умидворлик ўрнига жафокаш Афғонистон диёрида қон тўкилишини тўхтатишга ва барқарорлик ўрнатишга астойдил интилувчи барча тинчликсевар кучлар таажжубланиб, тобора кўпроқ умидсизликка тушиб қолмоқдалар.

Бошқа ҳар қандай халқаро битимлар каби Женевада имзоланган ҳужжатлар ҳам уни унда қатнашувчи барча томонлар аниқ бажарган тақдирдагина амалий маънога ва аҳамиятга эга бўлади. Совет Иттифоқи билан Афғонистон Республикаси Женева битимларига айни мана шундай вазминлик ва масъулият билан ёндашмоқдалар. Битимлар кучга киргандан кейин дастлабки икки ҳафта мобайнида ўн минг кишилик ҳарбий қисмлар тегишли жанговар техника ва қурол-яроғ билан бирга Афғонистондан олиб чиқиб кетилганлиги бунинг далилидир. Совет қўшинларининг олиб чиқиб кетилишини шу қисмлардаги ўнлаб ажнабий мухбирлар кузатиб туришди. БМТнинг назорат механизми кузатувчиларига қўшинларни олиб чиқиб кетишни ва унинг параметрларини қайд этиш учун ҳамма зарур шарт-шароитлар ҳам яратиб берилди.

Женева битимларининг бошқа қатнашчилари ҳозирча бу битимларни амалга оширишни бир томоннинг иши, деб ҳисоблаб, амалда бутун ишни чекланган совет ҳарбий қисмларининг чиқиб кетиш муддатлари ва босқичларига риоя этишдангина иборат қилиб қўйишга уринмоқдалар, деган таассурот вужудга келмоқда. Женева аҳдлашувларига бундай ёндашувнинг ҳеч қандай юридик асослари йўқ, балки бу Женевада кўп машаққатлар билан эришилган натижага бевосита суиқасд, уни қўпоришга уринишдир.

Покистон территориясидан Афғонистоннинг ички ишларига аралашувни тўхтатиш тўғрисидаги қоида Женева битимларининг асоси, ўзаги эканини эслатиб ўтмоқ керак. Аралашмаслик тўғрисида Афғонистон—Покистон битими текстига киритилган мажбуриятлар асосидагина совет қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги масалани ҳам келишиб олиш имконияти туғилди.

Бироқ Покистон Женевада имзоланган битимларни бажармаяпти. 15 майга келиб, Афғонистон ишларига четдан аралашув тўхтатилиши бир ёқда турсин, ҳатто бундай аралашув кучайтириб юборилди. Ўзаро муносабатлар принципи тўғрисидаги икки томонлама Афғонистон—Покистон битимининг иккинчи моддаси, жумладан аралашувни тўхтатишга оид аниқ-равшан тадбирлар рўйхатидан иборат бўлмиш аралашмаслик ва интервенциядан воз кечиш тўғрисидаги битим қўпол равишда бузилмоқда.

Буни исботламоқ учун аниқ-равшан фактларни келтириш мумкин. Масалан, Покистоннинг расмий ҳукумат ташкилотлари қуролланган афғон оппозициясининг отрядларини, шунингдек, қурол-яроғ ортилган карвонларни кўпдан-кўп тоғ довонлари, шу жумладан, Гакгай, Шингор, Лаванрўй, Аранда ва бошқа довонлардан ҳеч бир тўсиқсиз ўтказиб юборишни таъминлаб турибдилар. Ҳайбар, Куррам ва Болон тоғ йўллари каби карвон маршрутларидан ҳам шу мақсадда зўр бериб фойдаланилмоқда. Афғонистон оппозициясига мўлжалланган ҳарбий юклар, шу жумладан, реактив снарядлар, зенит ва танкурар қуроллар ортилган 100 тадан кўпроқ автомашина 16 май ва шундан кейинги кунларда Исломободдан чегарадаги Парачинор ва Ланд-Котал шаҳарлари атрофида жойлашган базаларга юборилди. Покистон армиясининг Хавелиан, Кохат, Новшардаги омборларида кеча-ю кундуз иш тўхтамай, улардан Покистоннинг ҳарбий транспортида чегара районларига Афғонистон ҳукуматига қарши кучларга аталган қурол-яроғ ва ўқ-дори элтиб берилмоқда.

Покистон территориясида Афғонистон территориясидаги жанговар ҳаракатларни уюштирувчи штаблар ва Афғонистон ҳукуматига қарши гуруҳларнинг Афғонистонга қарши қаратилган, бошдан-оёқ уйдирма-туҳматдан иборат бўлган ашаддий кампанияни бемалол давом эттираётган ахборот-ташвиқот марказлари ишлаб турибди.

Покистон территориясида жойлашган «Еттилар уюшмаси»га кирувчи қуролли оппозициянинг марказий қароргоҳи ўзининг оддий режимдаги ишини давом эттирмоқда.

Покистонда исёнчилар ва қўпорувчиларни тайёрлаш марказлари шу пайтгача ҳам тугатилгани йўқ ва ишлаб турибди. «Уюшма»нинг катта-катта тўдалари ҳам ўша ерда. 21 май куни Покистон маъмурлари «уюшма» раҳбариятига Афғонистон территориясига қурол-яроғ ва ўқ-дори юборишни кучайтиришни «тавсия» этдилар.

Женева битимлари очиқдан-очиқ бузилаётганини кўрсатувчи ҳатти-ҳаракатларнинг бу рўйхати шу билангина чекланмайди, унга бошқа фактик материалларни ҳам қўшиш мумкин.

Афғонистоннинг ички ишларига Покистоннинг аралашуви жуда ҳар хил турда ва усулда, шу жумладан Афғонистонга қарши қўпол чиқишлар расмий даражада ҳам амалга оширилмоқда. Афғонистон Республикасининг қонуний ҳукуматига ва президент Нажибуллога қарши ҳақоратомуз ҳуружлар қилинмоқда, қуролли оппозиция ҳақиқатда Қобулга қарши актив уруш ҳаракатларини давом эттиришга чақирмоқда. Женева битимларининг руҳи ва ҳарфига хилоф равишда Покистон томони, жумладан расмий даражада афғон оппозициясига қурол-яроғ етказиб бериш давом эттирилиши керак, деб даъво қилмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, Покистон раҳбариятининг урушқоқлик кайфияти Афғонистон ҳукуматига қарши кучларга махсус аталган Америка қуролини кўплаб етказиб бериш билан мустаҳкамланмоқда, бу ножўя иш афғонлар ўртасидаги биродаркушлик урушини тўхтатиш мақсадига хизмат қилмайди.

Баён этилган мана шу фактлар муносабати билан Совет Иттифоқи ва Афғонистон Республикаси Покистон томонидан Женева битимининг қоидалари мана шундай очиқдан-очиқ бузилаётган бир пайтда қўшинларни олиб чиқиб кетиш графиги хусусида тегишли хулосалар чиқариб олишлари, Исломободнинг ғайриқонуний ҳаракатларига жавобан конкрет тадбирлар кўришлари мутлақо табиий бўлур эди. Ҳар ҳолда, башарти Покистон томони ўз территориясидан Афғонистоннинг ички ишларига аралашув тўхтатилиши учун зарур чора-тадбирларни кўрмаса, Совет Иттифоқи бунга жавобан вазият талаб қиладиган чорани кўриш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади. Покистон раҳбарияти соғлом ақл-идрок ва реализм кўрсатиб, Женева битимлари бекаму кўст амалга оширилиши учун ҳамма ишни қилади, деб умид билдиришни истардик.

СЕНАТ ЎРТАЧА ВА КАМРОҚ ОЛИСЛИК РАКЕТАЛАРИГА ОИД ШАРТНОМАНИ МАЪҚУЛЛАДИ

ВАШИНГТОН, 28 май. (ТАСС). АҚШ Конгресси ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Совет — Америка Шартномасини ратификация қилиш ҳақидаги резолюцияни жума куни кечқурун кўпчилик овоз билан маъқуллади. Уни 93 сенатор ёқлаб овоз берди, 5 сенатор қарши чиқди.

Бу хабар залда гулдурос ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди. Қуролсизланиш йўлидаги биринчи муҳим қадам бўлиб қолиши мумкин бўлган Шартномага мувофиқ, АҚШ билан СССР ядро қуролининг бутун бир туркумини йўқ қилиб ташлаши лозим.

Оқ уй президент Рейганнинг Баёнотини тарқатди. Баёнотда, жумладан, бундай дейилади: «Мен оралиқ олислик ракеталарига оид шартномани Ратификация қилишга розилик берган АҚШ сенатининг ишидан ғоят мамнунман. Яна икки кундан кейин мен Бош секретарь Горбачев билан учрашиш учун Совет Иттифоқига етиб бораман... Сенатнинг қарори бизнинг қурол-яроғларни қисқартириш соҳасидаги мақсадларимиз қўллаб-қувватланганидан яққол далолат беради». Сенат томонидан маъқулланган ҳужжат Оқ уй ходимлари аппаратининг раҳбари Говард Бейкерга топширилди, у мазкур ҳужжатни президент Рейганга етказади.

• *Тошкент кинофестивали:*

ИЖОДИЙ ҲИСОБОТЛАР

26 яшар кубалик Луис Альберто Гарсиа қурол олиб, ўз халқи учун озодликни қўлга киритган ота тақдирини экранда кўрсатди. У «Яширин иш кўрувчилар» фильмида батиста диктатурасига қарши актив курашган революциянинг ёш жангчиси ролини ўйнади.

— Мен биринчи марта ижро этаётган шу ролни ўйнаш менга ишониб топширилганидан бахтиёрман, деди ёш актёр. — Биз ўз адолатли ишларини давом эттиришни бизга васият қилган қаҳрамонлар хотирасини авлодимиз номидан ҳурмат билан эслашни хоҳлаймиз.

Экран санъаткорлари бугунги кун зиддиятларининг манбаларини ўтмишдан қидириб, замонларнинг чамбарчас алоқасини таъкидламоқдалар. «Ҳаёт мамот кураши» — Мексика фильмининг воқеалари томошабинларни қадим замонларга, инсониятнинг болалигига қайтарса-да, унда ҳозирги замоннинг овози баралла эшитилиб туради. Чунки фильм замиридаги инсонпарварлик, эзгулик, адолат ғоялари биз, XX асрнинг охирида яшовчиларга қаратилгандир.

Ҳамма замонларда одамлар ҳамжиҳатликка интилишган, авлодларга яхшилик ва фаровонлик тилаганлар, дейди картинанинг 32 яшар режиссёри Роберто Рочин.— Мўрт планетамиз бетинч бўлиб турган ҳозирги пайтда бу мавзу муҳимлигича қолмоқда. Шунинг учун ҳам миллион-миллион кишилар ўз орзу-умидларини Совет Иттифоқи изчил ўтказиб келаётган тинчлик сиёсати билан ҳақли равишда боғламоқдалар. Мана ҳозир ҳам бутун дунё нигоҳи икки буюк давлат бошлиқларининг учрашуви ўтадиган Москвага қаратилган. Ижобий якун халқаро вазиятнинг юмшашига кўмак беради.

Американлик продюссер Лэрри Кларк ҳам шу фикрдадир.

У фестиваль доирасида Анжела Дэвис билан бирга Совет-Америка «Секин сузувчи қайиқ» фильмини яратиш тўғрисида музокаралар олиб бормоқда. Бу фильм йигирманчи йилларда АҚШдан Совет Иттифоқига келиб қолган муҳожирларнинг тақдирига бағишланган. Улар орасида Америка негрларининг ҳуқуқлари учун курашган ва кўп йиллар Ўзбекистонда яшаган Оливер Голден ҳам бор.

Анжуман янги-янги номлар ва янги- янги тақдирлар очиб давом этди. Бош экранда Филлиппин, Ироқ, ХХР санъат арбоблари ижодий ҳисоб бердилар. Ахборот кўригида Австралия, Канада, Колумбия, Танзания ва Мексика картиналари намойиш этилди. «Кино ва миллий маданият анъаналари» симпозиуми ишлади.

О. КОСТРОМИНА,
Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбирлари.

БУНИНГ КИМГА НАФИ БОР?

«МОСКОВСКИЕ НОВОСТИ» ГАЗЕТАСИДАГИ МАҚОЛА ХУСУСИДА

БАКУ. 28 май. (ТАСС). Азоринформ агентлиги хабар қилади: Тоғли Қорабоғдаги ва унинг теварагидаги воқеалар Озарбайжон ва Арманистон, бутун мамлакат жамоатчилигини ҳамон тўлқинлантирмоқда. Марказий матбуот, республика оммавий ахборот воситалари шу мавзуга муттасил қайтмоқда. Бу тушунарли албатта — кишилар содир бўлган воқеа тўғрисидаги ишонарли, объектив ахборотни, унинг сабабларини жиддий, муфассал таҳлил этилишини кутмоқдалар. Шундай мураккаб шароитда вазминлик, холислик ва объективлик талаб этилади. Чунки миллий муносабатлар нозик соҳа бўлиб, эҳтиётсизлик билан айтилган ҳар бир сўз, ноҳақ гап алангани ловуллатиши, миллатлараро вазиятни кескинлаштириб юбориши мумкин. Матбуотимиз ҳамиша амал қилиши лозим бўлган принцип — ҳақиқат ва фақат ҳақиқат принципи ҳозирги пайтда айниқса муҳим бўлиб қолмоқда.

Афсуски, баъзан буни унутиб қўйишади. Ана шунда воқелик бузиб кўрсатилган, фактларга ўзбошимчалик билан мурожаат этилишига йўл қўйилган мақолалар пайдо бўлиб қолади.

Масалан, «Московские новости» газетасининг 22 май сонида газета махсус мухбири В. Лошакнинг «Сумгаит. Фожиа хотимаси» репортажи босилган. Унда жумладан шундай сўзлар бор: «содир бўлган воқеадан кейин (Сумгаитдаги воқеалар назарда тутилмоқда. — Редакция изоҳи) қўрқув ва саросималик черковга ҳам таъсир қилди.

— ...Черковимизга ўт қўйишга уринишганлигини билиб кўпчилик ранжиди, — дейди арманларнинг Бокудаги маърифатпарвар авлиё Григорий черковининг бошлиғи Давид Диланян .

Шу муносабат билан Д. Диланян бизга мактуб билан мурожаат қилди. У черковга ўт қўйишга уринилганлиги фактини қатъиян рад этди. «Тахминан 15 майда, деб ёзади у, арманлар черковига бир киши келиб, ўзини «Московские новости» газетасининг мухбири деб таништирди. У черковга қатновчилар сони, уларнинг кайфиятлари билан қизиқди, черковга Сумгаитдан қочоқлар келишдими, деб сўради... гўё черковга ўт қўйишга уриниб кўрилди, деган гапни айтганим йўқ. «Московские новости» газетаси мухбирининг хатти-ҳаракатлари мени ғазаблантирди. Мен мақолада келтирилган фактлар расмий равишда рад этилишини талаб қиламан».

Ёлғон гапнинг кимга кераги бор, деган савол туғилади. Ҳар хил бўҳтонлар ва миш-мишларга қатъий зарба берилаётган бир пайтда «Московские новости» газетасида мақола янги уйдирма ва миш-мишлар пайдо бўлишига кўмаклашади. Яна бир нарсани айтайлик: бундай (хатомикан?) Озарбайжон ва арман халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга асло хизмат қилмайди.

ҚАЙТА ҚУРИШ АМАЛИЙ ИШЛАР БИЛАН ҚАРОР ТОПАДИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларини муҳокама қилмоқдалар

Жамиятимизни сифат жиҳатдан янги ҳолатга, социализмнинг янги қиёфасига олиб борадиган йўл революцион қайта қуриш, ғоявий-сиёсий, иқтисодий ва социал соҳаларда ҳаётни демократиялаш орқали, сиёсий системани қайта ташкил этиш орқали ўтади. КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларида ана шунга эришмоқ учун «чуқур маънодаги илмий социализм принципларини қайтадан тиклаш керак», деб таъкидланди. Партиямизнинг ушбу ҳужжатида қайта қуришнинг мақсади жамиятимизнинг инсонпарварлик табиати ва бунёдкорлик қудратини тўла-тўкис намоён этишдан иборат эканлиги қизил ип бўлиб ўтган. Шу мақсадга эришиш демократия ва ошкораликни ривожлантиришдан, халқнинг ўз-ўзини бошқаруви, туб иқтисодий ислоҳот, жамиятни маънавий жиҳатдан поклашдан, инсоннинг эркин ва ҳар томонлама камол топиши замиридаги ижодий имкониятларни тўла рўёбга чиқаришдан ажралмасдир.

Республикамиз меҳнаткашлари партия Марказий Комитети Тезисларини зўр қизиқиш ва қониқиш билан кутиб олдилар. Ушбу ҳужжатни синчковлик билан ўрганмоқдалар. Ўй-фикр ва мулоҳазалари унда ўз аксини топгани, кўпгина муаммоларни ҳал этишнинг йўл-йўриқлари яққол кўрсатиб берилгани кишиларда қониқиш ҳосил қилмоқда. Шу билан бирга улар Тезисларни ўрганиш жараёнида вужудга келаётган айрим фикр ва мулоҳазаларини матбуот орқали барча газетхонлар билан ўртоқлашиш мақсадида редакцияга ёзиб юбормоқдалар. Биз бугун ана шу хатлардан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз. Шубҳа йўқки, КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларини муҳокама қилиш жараёнида ўзаро мунозара кенг тус олади. Газетхонлардан партиямизнинг ана шу ҳужжатлари ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини, таклифларини, шунингдек қайта қуриш ва янгиланиш жараёнида дуч келинаётган қийинчиликлар, нуқсонлар, муаммолар ҳақида ёзиб юборишларини сўраймиз.

• Сўз—конференция делегатларига

ИШОНЧНИ ОҚЛАМОҚ КЕРАК

XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига қатнашиш учун Москвага боришдан олдин КПСС Марказий Комитетининг Тезислари билан атрофлича танишиш имкониятига эга бўлдик. Бу муҳим ҳужжатда қайта қуриш жараёни қандай бораётгани ва уни янада чуқурлаштириш соҳасида партия ташкилотлари олдида турган вазифалар кенг акс эттирилган. Колхозимиз барча коммунистлари партиянинг бу ҳужжатини синчковлик билан ўрганмоқдалар. Мен Тезисларни ўқир эканман, КПСС XXVII съездидан сўнг рўй берган ўзгаришларни, қайта қуриш соҳасида амалга оширилган ишларни яна бир бор эсладим.

Районимизда, колхозимизда, қайта қуриш борасида анча ишлар қилинди. Партия ташкилотларининг иш услуби ва методлари маълум даражада ўзгарди. Энг муҳими ошкоралик, демократия принципларига қатъий риоя қилинадиган бўлди. Юқоридан «планни қандай бўлса ҳам бажарасан» деб буюришлар, ёзишмалар қисқарди, мустақил ишлаш учун имконият яратилди.

Колхозимиз партия ташкилоти ҳисобида 121 нафар КПСС аъзоси бор. Ҳар бир коммунист, ҳар бир меҳнатчи ўз бурчини ҳалол ўташ учун интиляпти. Районимиз ҳам, колхозимиз ҳам 1983 йилдан бери пахта тайёрлаш планини бажармайди. Райком секретарлари алмаштирилди. Хўжалигимизда ҳам раҳбарлар янгиланди. Улар қисқа вақт ичида анча иш қилишга улгурдилар. Ишда жонланиш сезиляпти. Колхозимиз ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажармаган бўлса ҳам районда биринчи ўринга чиқди. Ҳар гектар ердан 29,5 центнердан хирмон кўтардик. 367 минг сўм соф фойда олдик. Колхознинг рентабеллик даражаси 1986 йилга нисбатан тўрт процент ўсди.

Мен буни бригада пудратининг самараси деб ҳисоблайман. КПСС Марказий Комитети Тезисларида пудратнинг хилма-хил шаклларини ривожлантириш колхоз ва совхозларнинг имкониятларини ҳар томонлама рўёбга чиқариш омили бўлаётганлиги, кишиларнинг ташаббускорлигини ошираётганлиги, энг кўп самарадорлик билан ишлашга ундаётганлиги, ҳамма шакллардаги текисчиликни йўқотишга кўмаклашаётганлиги жуда тўғри таъкидланган. Колхозимизда 2 та бригада, 30 та звено, 21 та оилавий звено пудратга ўтди. Мен ўзим 8-бригадада механизаторман. Бригадамиз ўтган йили пахта планини колхозда биринчи бўлиб бажарди. Бу йил бригадамиз йириклаштирилди, 88 гектар майдонга чигит экдик. Ҳозир ғўзалар дуркун ўсяпти. Иш танламайман. Ер ҳайдаш, чигит экиш, қатор ораларига ишлов бериш, ғўзага дори сепиш, комбайнда буғдой ўриш, машинада пахта териш каби ишларни бажараман. Ўтган йили ўз агрегатим бункеридан 38 тонна «оқ олтин» тўкдим. Бу, оз, албатта. Сабаб: октябрь ойида пахтани қор босиб қолди.

Лекин хўжалигимизда техникадан фойдаланишнинг лимит системасига ўтилганлиги яхши бўлди. Биз бу тажрибани Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоздан ўрганиб келдик. Ҳар бир тракторчи учун алоҳида журнал очилди. Унга ким қанча эҳтиёт қисм олгани ёзиб бориладн. Бунинг афзаллиги шуки, механизатор машинаси қисмларини иложи борича камроқ янгилашга ҳаракат қилади. У қанча кўп эҳтиёт қисм тежаса, шунча кўп мукофот олади. Колхозимиз ўтган йили шу ҳисобдан 40 минг сўм иқтисодий фойда кўрди. Мен ҳам лимит бўйича 106 сўм мукофот пули олдим. Йиллик даромадим ўртача 3,5 минг сўмга тўғри келди. Бошқача қилиб айтганда, йил давомида 1584 сўм қўшимча иш ҳақига эга бўлдим. Лимит системаси талабларига қаттиқ амал қилганим сабабли шунга эришдим. Иш вақтидан тўғри фойдаландим, ҳар бир ҳаракатим режали бўлди. Бошқалар ҳам илғорликка интиляпти. Халқ жон-дили билан қайта қуриш тарафдоридир.

Лекин ҳамма нарса яхши, муваффақият таъминланяпти, деб айта олмаймиз. Муваффақиятни таъминлаш, қолоқлик доғини ювиш учун ниҳоятда тадбиркорлик билан иш кўриш керак. Раҳбар ходимлар: «партиявий иш — ижодий иш, унда бир қолип, андоза бўлиши мумкин эмас», дейдилар. Афсуски, бизда кўпинча қилинган ишлар айтилган гапларга тўғри келавермайди. Биз буйруқбозликка, ақл ўргатишга кўникиб қолдик, аслида эса кўпроқ жонли иш керак. Тадбирларни озроқ, аммо сифатли ўтказган маъқул.

Менимча, ишчан кишиларни пайқаб олишда янглишяпмиз. Раҳбарлар кўз олдида ўралашиб юрганларнигина пайқашмоқда. Мисол излаб узоққа боришнинг ҳожати йўқ. Келинг, партия аппаратида кимлар ишлаётганини бир қараб кўрайлик. Кўпинча ёзув-чизувни, ҳужжат тайёрлашни, уларнинг мазмунини баён қилишни биладиган кишиларгина райком инструкторлигига таклиф қилиняпти. Шунинг учун ҳам район партия комитети аппаратида ишлаётган баъзи инструкторлар партиявий ишни пухта билмайдилар, бошланғич партия ташкилотлари секретарларига тузук-қуруқ маслаҳат беришга қодир эмаслар. Район партия комитети ташкилий бўлими ҳамда пропаганда ва агитация бўлимидан келган ходимлар колхозда партия ўқувини қандай ташкил этиш юзасидан ўз «маслаҳат»ларини бердилар.. Улар ёрдамида иқтисодий таълим мактабида ўқийдиган коммунистлар рўйхати тузилди. Рўйхатга ишлаб чиқаришдаги оддий коммунистлар киритилмади. Биз бунинг қанчалик тўғри-нотўғри эканлигини обком бюросида район партия комитетининг ҳисоботи эшитилганидан кейингина билдик. Ана шу танбеҳдан кейин районда ишлаб чиқаришдаги оддий коммунистлар ҳам иқтисодий ўқишга жалб этилди. Бизнинг хўжалигимизда ҳам шундай бўлди.

Мен оддий коммунист сифатида, ўзим ҳисобида турган партия ташкилоти ва район партия комитети ҳаётида учраётган шу ва шунга ўхшаш масалалар ҳақида кўп ўйлайман. Ўзимни чуқур мулоҳаза қилишга сабаб бўлган муаммоларга КПСС Марказий Комитети Тезисларини ўқиганимдан кейин жавоб олдим. Унда партия Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумидан кейин тўпланган тажриба асосида партиянинг сайлаб қўйиладиган органларини шакллантириш тартибига ўзгаришлар киритиш керак бўлади», деб жуда тўғри айтилган. Чинакам беллашув, номзодларнинг кенг муҳокама қилиниши ва яширин овоз беришни нормага айлантириш зарур. Менимча, райком инструкторлари ва партиянинг бошқа ходимлари ҳам ана шу усулда танланса ва жой-жойига қўйилса тўғри бўлади.

Бунда ходимнинг у ёки бу раҳбарга ёқиш-ёқмаслигига эмас, ишни билиши, ғоявий, ахлоқий ва ташаббускорлик фазилатлари, унинг сиёсий обрўси, қайта қуриш учун курашдаги актив позициясига асосий эътибор қаратилиши керак. Ана шундагина, партия комитетлари аппаратига баъзи лаёқатсиз ходимларнинг келиб қолиши барҳам топади. Мен, партия ходимларининг асосий иш ўрни иш кабинетлари эмас, балки одамлар орасида деб биламан.

С. БОЙБЎТАЕВ,
Андижон область, Хўжаобод районидаги Абдулла Набиев номли колхоз механизатори.

МОСКВАГА, КОНФЕРЕНЦИЯГА

● Суронли Улуғ Ватан уруши йилларида бу икки кишининг тақдири бир-бири билан боғланди. Антонина Хлебушкина бошчилик қилаётган Тошкентдаги болалар уйи тарбияланувчилари орасида Пўлат ҳам бор эди. У шу уйда тарбияланди, камол топди. Мана, орадан йиллар ўтди. Эл меҳрини қозонган А. Хлебушкинага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Пўлат Нўъмонов эса ҳозир республика монтаж ва махсус қурилиш ишлари министридир.

Тошкент область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатлар сайланди. Улар орасида юқорида номлари тилга олинган А. Хлебушкина ва П. Нўъмонов ҳам бор.

— Бахтли тасодифни қаранг, биз иккаламиз партиямизнинг олий анжуманига делегат қилиб сайландик, — деди Пўлат Қодирович. — Қайта қуриш ишига, партиямиз олиб бораётган демократия сиёсатини ёқлаб овоз беришга тайёрмиз.

● Мана ўн йилдирки, Тўра Номозов пахтачилик бригадасига бошчилик қилади. Фидокорона меҳнати учун III даража Меҳнат Шуҳрати ордени билан тақдирланган.

Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг меҳнатчилари бригадирга юксак ишонч билдиришди. У XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегат бўлди.

Пахтакорлар бу йил 77 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 36,4 центнер ўрнига 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган.

— КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини синчиклаб ўқиб чиқдим, — дейди Т. Номозов. — Унда меҳнат коллективларининг ташаббусини, кишиларнинг омилкорлигини ошириш, энг кўп самарадорлик билан ишлаши учун барча зарур шароитларни яратиш вазифалари алоҳида таъкидлангани кўнгилдагидек бўлган. Партиямиз пудратнинг хилма-хил шаклларини ривожлантириш орқали колхоз ва совхозларнинг имкониятларини рўёбга чиқариш йўлини тутмоқда. Хўжалигимиз деҳқонлари билан бўлган суҳбатда улар Тезисларнинг 2-банди 8-абзацини «Шу иш билан боғлиқ барча ташкилотларнинг масъулиятини, жавобгарлик ҳиссини ошириб боради», деган жумла билан кучайтиришни таклиф қилдилар. Чунки, пудрат иши кўпчиликка дахлдордир. Шундай экан, уларнинг масъулиятини ошириш зарур.

Суратларда: 1. Тошкентдаги 22-болалар уйи директори А. Хлебушкина ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати П. Нўъмонов. 2. Бригада бошлиғи Т. Номозов.

А. Горокрик ва И. Хўжаев фотолари (ЎзТАГ).

ДАХЛДОРЛИК ТУЙҒУСИ

КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида қайд этилганидек, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида бажарилган ишларга баҳо берилади, эришилган натижаларга жиддий танқид ва ўз-ўзини танқид асосидаги таҳлил позицияларидан туриб ёндашилади. Хўш, ана шу жиҳатдан ўзимиз ва партия ташкилотимиз қайта қуриш, янгиланиш соҳасида бажарган ишларга разм соладиган бўлсак, нималарни кўришимиз мумкин?

Бизда ижобий ишларга нисбатан камчиликлар ва нуқсонлар кўп. Ана шулардан бири қоғозбозликдир. Бирлашма партия комитетига келганимда ҳамиша партия комитети секретарининг қоғозларга ўралашиб ўтирганини кўраман. Биз қоғозбозликдан амалий ишга ўтиш ҳақида жуда кўп гапирамиз. Бироқ силжиш секин бўлмоқда.

Оҳангарон район партия комитетининг 69 аъзоси бор. Аммо, пленумларда эса фақат 50-55 киши қатнашади. Бунинг сабаби нимада? Райком аъзоларидан 10 киши бизда партия ҳисобида турмайди. Улар райондан чиқиб кетишган, анча вақтдан бери район партия ташкилоти ҳаётида иштирок этмайдилар. Аниқроғи, улар амалда район партия комитетининг фахрий аъзоси бўлиб қолишган. КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида сайлаб қўйилган партия активи ролини ошириш ҳақида сўз бораркан, бу ишда ҳар қандай фасмиятчиликдан воз кечиш зарурлиги алоҳида таъкидланган. Ана шуни эътиборга олиб, Тезисларнинг бешинчи бандига шундай қўшимча киритилса, айни муддао бўларди: **«Район бўғинидан бошлаб, сайлаб қўйиладиган барча партия органлари аъзолари ярим йилда ками билан бир марта сайлаб қўйилган органда қилаётган иши тўғрисида ўз партия ташкилотлари олдида ҳисоб берадилар».** Бундай ҳисоботлар кўпчилигимизнинг «савлат» тўкиб юришимизга йўл қўймайди.

А. РАЗЖИВИНА,
«Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси.

Маслаҳатли иш пухта бўлади

КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини синчковлик билан ўқиб чиқдим. Унда социал соҳани ривожлантириш масалаларига алоҳида ўрин берилгани ҳаммамизнинг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида муҳокама этиладиган масалаларга бўлган қизиқишимизни тобора орттирмоқда. Мен қуйида партия коллективимизда ҳали ҳам давом этиб келаётган айрим камчиликлар ҳақида ёзмоқчиман.

Қайта қуриш раҳбар ходимларнинг меҳнаткашлар билан ўзаро мулоқотда ҳам бўлиши керак. Мен буни шунинг учун айтмоқдаманки, партия комитети бюросининг айрим аъзолари хўжаликларга келганларида раҳбарлардан ишнинг аҳволини суриштирадилар. Улар бу ишни бевосита бажараётган деҳқонлар ва чорвадорлар ҳузурида бўлишмайди, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари билан қизиқишмайди.

Районимизда хўжаликлар ташкил топганига 20 йил бўлди. Шунга қарамай, меҳнаткашларнинг социал-маданий эҳтиёжларини қондириш бўйича ҳали етарли иш қилинган эмас. Кўп қишлоқлар ичимлик сув билан таъминланмаган, йўллар ёмон

Коммунист таклиф қилади

аҳволда. Хотин-қизларнинг ижтимоий меҳнат билан шуғулланишлари тўғрисида ҳамма вақт ҳам ғамхўрлик қилиняпти деб бўлмайди. Чунончи, совхозимизда кейинги 7—8 йил ичида биронта ҳам болалар боғчаси қурилгани йўқ. Ана шу сабабли, мактабгача ёшдаги болаларнинг атиги 16 процентигина боғчаларга тортилган. Мен шулар ҳақида область партия комитетининг пленумида ўз фикр-мулоҳазаларимни, таклифларимни айтган эдим. Энди ҳамма гап қабул қилинган қарорларнинг ижросига эришишда бўлиб қолди. Шу муносабат билан мен Тезисларнинг 5-банди 9-абзацида **қарорлар ижросини таъминлаш партия ташкилотлари ишининг туб мазмуни** эканлиги алоҳида қайд этилишини истайман.

Қарор ва ижрони назорат қилиш партиявий ишнинг муҳим жиҳатидир. Шундай экан, районимизда, хўжалигимизда қайта қуриш соҳасида учраётган нуқсонларни тугатиш юзасидан белгиланган тадбирлар ҳам амалда бажарилиши керак. Область партия комитети, область агросаноат комитети раҳбарлари хўжалигимизда бўлганларида мавжуд камчиликларни тугатиш, муаммоларни ҳал этишда амалий ёрдам кўрсатсалар дуруст бўларди.

Р. КЎЧАРОВА,
Ленин йўли районидаги Қ. Раҳимов номли совхоз пахтачилик бригадаси бошлиғи.

КУЧ-ҚУДРАТИМИЗ КАЛИТИ

Халқларимиз дўстлигининг ҳаётбахш кучи нақадар қудратли эканлигини мен 1974 йилда Зарафшонга, олтинтопарлар шаҳрига келгач чуқур англадим. Ўшанда шаҳарнинг уч микрорайони эндигина тикланган ва кун сайин кенгайиб борарди. Оға-инилардек яшаб ва ишлаётган кўпмиллатли зарафшонликларнинг аксарияти ҳақиқатан олтин қалбли кишилар эди.

Бутун мамлакатимиздаги каби Зарафшонда ҳам ҳозир 60 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари дўст, қон-қардош ва бир-бирларига меҳр-оқибат билан яшаяпти. Уларнинг шу кундаги муштарак мақсади иқтисодий ва социал турмушни тубдан қайта қуриб, катта вазифаларни жадал ҳал этишдан иборатдир. Албатта, бу жараён осонлик билан кечмаяпти. Лекин коллективимиз ишчиларининг онгига, кундалик турмушига бу революцион ғоя чуқур сингиб бораётгани аниқ. Шу боисдан биз қайта қуриш ишининг муқаррар ғалаба қозонишига ишончимиз комил.

Бўлимимизда ўн бир миллат вакиллари ишлайди. Тўғриси иш пайтида кимнинг қайси миллатга мансублиги умуман сезилмайди ва ҳеч ким бунга эътибор ҳам қилмайди. Ҳар бир кишининг обрў-эътиборини унинг фойдали иши, малакаси ва инсонийлиги белгилайди. Биз бу жиҳатдан М. Бекмуҳамедов, В. Русов, Ю. Саломов, Г. Сагайдак каби илғорларимизнинг эришаётган муваффақиятларидан хурсандмиз. Улар мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Устоз ва шогирд бўлиб бир-бирларига ўргатиб, бир-бирларидан ўрганиб ишламоқдалар.

Коллективимизнинг кўп миллатлилиги у ерда ишлаётган ҳар бир халқнинг урф-одати, анъаналари ва маданиятини намоён қилишига ва уларга ҳурмат билан ёндашишга монелик қилмайди. Балки ҳаётимизнинг кўп қиррали, бой ва мазмунли ўтишига имкон беряпти. Биз биргаликда русча, украинча, татарча, ўзбекча, қозоқча, озарбайжонча тўйларни ўтказяпмиз, ўзига хос байрамларимиз ва санъатимиздан баҳраманд бўляпмиз. Ўз навбатида буларнинг ҳаммаси ҳар бир халқнинг бой миллий ва маданий меросини яқиндан билишга, улардан маънавий ва руҳан озиқ олишга ёрдам беряпти. Айни чоғда янгича анъана ва байрамлар ҳам вужудга келмоқда. «Бутун оила билан дам оламиз», турли хилдаги театрлаштирилган байрам тадбирлари шулар жумласидандир. Умуман олганда бизнинг марказий кон бошқармамиз қошида 19 та бадиий коллектив ва студия хизмат кўрсатяпти.

Табиийки, турғунлик даври интернационал тарбия, миллий масалага ҳам ўзининг салбий таъсирини кўрсатмай қолмади. Хусусан буни мукофотлаш, депутатликка сайлаш ёки турли хилдаги тадбирларга вакиллар танлашда ҳам кўриш мумкин эди. Бунинг учун юқоридан ёши, жинси билан биргаликда қайси миллатдан бўлиши ҳақида кўрсатмалар бериб келинарди. Оқибатда бошқа миллатга мансуб энг яхши ишчи қолиб кетиб, кўрсатмага мувофиқ ўртамиёна ишлаб юрган киши мукофотга сазовор бўлар, коллективимиз номидан вакил бўлиб юксак анжуманларда қатнашарди. Ҳайриятки, ҳозирги ошкоралик ва демократия даврида бунга барҳам бериляпти. Худди шунга ўхшаш мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Менга коммунистларимиз катта ишонч билдириб, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатликка номзод қилиб кўрсатишди. Область партия комитетининг пленуми улар тавсиясини қўллаб-қувватлади. КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида қайд этилганидек, партия конференциясида мамлакатимиз ҳаётидаги ҳамма муҳим масалалар қатори миллий масала ҳам муҳокама қилинади. Бу муҳим ҳужжатда миллатларни янада камол топтириш, улар ўртасида дўстликни, совет жамияти жипслигини мустаҳкамлаш партиянинг доимий диққат-эътиборида эканлиги жуда тўғри таъкидланган. Ҳақиқатан ҳам миллий муносабатлар масалаларига, ҳар бир миллат ва элатни ривожлантиришга доимий эътибор, уларни бир-бирига яқинлаштириш ва ўзаро ёрдамини таъминлаш халқлар дўстлиги ленинча принципларининг таркибий қисмидир. Аминманки, биз бу масалаларни турғунлик даврида бўлгани сингари умумий йўсинда эмас, балки чуқур ва синчковлик билан муҳокама қиламиз.

Мен Тезисларнинг 7-банди 6-абзацидаги дастлабки жумланинг шундай таҳрирда бўлишини таклиф қиламан: **«КПСС Марказий Комитети миллатлараро муносабатларда пайдо бўладиган муаммолар қайта қуриш давомида чинакам демократик ва ошкоралик асосларида ҳал қилиниши лозим, деб ҳисоблайди».** Сабаби — ҳозир демократия ва ошкоралик жамиятимизни ҳаракатлантирувчи асосий омил бўлиб қолди.

Мамлакатимиздаги ҳар бир миллат ва элатни соф ва теран булоқларга қиёслагим келади. Улар дўстлик, қон-қардошлик ва меҳр-муҳаббат туйғулари билан бирлашиб, совет халқидек азим дарёни ташкил этади. Ота-боболаримиз вужудга келтирган бу дарёдан ҳозир биз замондошларнинг диллари сув ичяпти. Келгуси авлодлар олдидаги бурчимиз эса бунга ҳеч бир доғ туширмай, уни янада жилолантириш ва теранлаштиришдан иборатдир.

Ф. СОИБОВ,
Зарафшон шаҳридаги олтин саралаш заводининг катта мастери.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

● КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида бошқаришнинг буйруқбозлик-маъмурий методлари, бюрократизм, меҳнаткашларнинг ҳокимиятдан четлаштирилиши, партия ва давлат турмуши ленинча нормаларидан чекиниш билан боғлиқ барча иллатлар тугатилиши керак, деб таъкидланди. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида турғунлик давридан силқиб келаётган ана шу иллатларни таг-томири билан тугатиш ҳақида ҳам атрофлича фикр юритилиши ва амалий ишлар қилиниши айни муддао бўлади. Чунки, бюрократизм, буйруқбозлик, меҳнаткашларнинг ҳокимиятдан четлаштирилиши республикамизда катта зарар келтирди. Ана шунинг учун ҳам қайта қуриш ва янгиланиш оғир кечмоқда. Айтмоқчиманки, ҳаётимизни тубдан қайта қуриш жараёнида, энг аввало, турғунлик йилларидан давом этиб келаётган барча иллатларни бутунлай тугатиш зарур.

О. НОДИРОВ,
Наманган шаҳри.

● Ўзаро талабчанлик ва топширилган ишга масъулият билан қараш, бунга фақат риоя этибгина қолмай, атрофдагиларнинг ҳам шундай яшаши ва меҳнат қилишига эришиш қайта қуришнинг талабларидан биридир. Пойабзал бирлашмамизнинг 4-цехида ишлаб чиқариш топшириқлари мунтазам бажарилмай келарди. Меҳнат интизоми бўшашиб кетганди. Партия комитети цех раҳбариятини тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлади. Ёш коммунист Рустамжон Аҳмедов цех бошлиғи вазифасига тавсия қилинди. У ишни, аввало, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва маҳсулот сифатини яхшилашдан бошлади. Ҳар бир коммунист, ҳар бир ишчи ва мутахассиснинг ишлаб чиқаришдаги ўрни ва роли белгилаб берилди. Ҳозир ишчилар ўзи учунгина эмас, ёнма-ён ишлаётган ҳамкасби учун ҳам жавоб беради. Меҳнат интизоми мустаҳкамлангани ва масъулият оширилгани сабабли план топшириқлари ҳам бажариладиган бўлди. КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида кадрларнинг масъулияти ва меҳнат интизомини ошириш энг муҳим вазифа эканлиги қайд қилинган. Биз Тезисларни синчковлик билан ўрганяпмиз ва ундан келиб чиқадиган вазифаларни ўз ишимизга татбиқ этяпмиз.

Ў. ХОЛИҚОВ,
Андижон пойабзал бирлашмасининг мастер ёрдамчиси.

Мукаррама Турғунбоева туғилган куннинг 75 йиллиги ва «Баҳор» ансамблининг 30 йиллигига

Мукаррама Турғунбоевани кўпинча шогирдлари билан учратиш мумкин эди. СУРАТДА: У ўз мактабидан чиққан таниқли раққосалар даврасида.

С. МАҲКАМОВ фотоси.

НАФОСАТ МАЛИКАСИ

Шанингиз ҳамиша баланд яшагай,
Эккан чаманингиз мангу яшнагай.

Бу — Мукаррама Турғунбоеванинг шогирдларидан бири ёзган ҳаваскорлик сатрлари. Лекин унда катта ҳаёт ҳақиқати кўриниб тургандек, назаримизда. Ҳақиқатан ҳам Мукаррама опа чаман яратиб кетди. Бу чаман «Баҳор» номи билан Тошкентда яшнаб турибди. Бу чаман гулларини республикамизнинг турли бурчакларида кўриб, фахрланиб юрамиз. Ана шу гуллар — бетакрор санъаткор шогирдларининг мақсади устозга муносиб бўлиш, унинг шанига гард юқтирмай, аксинча, ҳамма вақт баланд тутишдир.

Бизнинг авлод вакиллари Мукаррама опага ҳавас қилиб саҳнага қадам қўйишган, десам янглишмайман. Элликинчи йилларда Мукаррама опа санъатимизга, айниқса, рақс маданиятимизга чексиз шон-шуҳратлар келтира бошлаган эди. Қандай даврада бўлмайлик, қандай концертларни томоша қилмайлик, ҳамманинг оғзида опа эди. Халқимиз уни фахр билан тилга оларди, унга интиларди, унинг ўйинини кўргач, муносиб олқишламаса, ўзини қандайдир қарздордай ҳис қиларди. Ўшанда биз, ёшлар опанинг саҳнадаги ҳаракатларидан сеҳрланиб қолардик.

Мукаррама Турғунбоева ижод йўлининг дастлабки босқичини ҳам муваффақиятли босиб ўтган эди. У киши даставвал Самарқанд давлат музикали театрида ишлаган. Бу санъат масканига уни халқимизнинг севимли фарзанди, маданият арбоби Муҳиддин Қориёқубов йўллаган эди. Мукаррама опа бу ерда ҳам раққоса, ҳам актриса бўлиб фаолият кўрсатди. Ўша йиллар санъатини тадқиқ қилган олимлар М. Турғунбоева театрда Ғ. Зафарийнинг «Ҳалима» спектаклида бир йўла икки ролни ижро этганлигини мамнуният билан қайд этишади. К. Яшин пьесаси асосида саҳналаштирилган «Ўртоқлар» спектаклида ҳам эсда қоларли образ яратганини яхши биламиз.

Мукаррама Турғунбоеванинг ижодий юксалишида, камолотида Уста Олим Комилов, Тамарахоним каби моҳир санъаткорларнинг хизматлари катта. Опа бу кишилар раҳбарлигида ўзбек рақсидан машқлар тайёрлади. Кейинчалик ўзи ҳам рақс яратиб, устозлари назарига ҳавола қилди. «Пахта» рақси ана шундай асарлардан. Бу ўйин ўзининг чуқур мазмуни билан диққатга сазовор. Рақсни Мукаррама опанинг ижросида бир неча марта кўрганмиз. Ўйин ҳамма вақт илҳомбахш қилиб ижро этиларди. Асар ўзбек миллий хореография санъатининг энг яхши намуналаридан бири бўлиб қолди. У ҳозирга қадар турли бадиий коллективларнинг раққосалари томонидан ижро этиб келинади. Худди шу ўйин жуда кўп ёш санъаткорларни эл ўртасида танитди.

Ўша йиллари ижрочилик қилар экан, атоқли санъаткор музикали драмалар учун рақслар саҳналаштирди. Бу ўйинлар кейинчалик ўзбек хореография санъатининг олтин фондидан ўрин олди.

Ўттиз тўққизинчи йилда Мукаррама Турғунбоева А. Навоий номидаги Катта театрга таклиф қилинди. У бу ерда балет санъати билан шуғулланди. Опа учун нисбатан узоқроқ бўлган бу жанр бирмунча қийин эди. Шу боисдан у киши балет санъатининг машҳур арбоблари А. Томский, И. Арбатов, В. Губская, П. Йоркинлардан таълим олди. Кўп ўтмай Уста Олим Комилов ва А. Томский билан ҳамкорликда «Шоҳида» балетини саҳналаштириб, ўзи бош ролни ижро этди. Театр тарихида «Гуландом», «Оқбилак» спектакллари алоҳида ўрин тутади. Гап шундаки, бу асарлардаги бош ролларни Мукаррама Турғунбоева ўзига мос маҳорат билан талқин қилган эди. Спектаклни томоша қилган москвалик санъатшунослар ижрода тақлид кўришмаганини, аксинча, оригиналлик кўплигини ёзишган.

Навоийчилар композитор Б. Астафьевнинг машҳур «Боғчасарой фонтани» балетини саҳналаштиришга киришганларида Зарема ролини Мукаррама опага топширишган. У бу ролни кутилганидек мароқли, сержило қилиб ўйнаган. Биз «Балерина», «Ойниса» спектаклларида ҳам устоз санъаткор характерли роллар ижро этганини яхши биламиз. У ана шу образларни яратиш жараёнида Европа классик балети усулларидан кенг ижодий фойдаланди. Айни вақтда Европа санъати билан миллий санъатнинг анъаналарини уйғунлаштиришга интилди.

Биз Мукаррама опани биринчи навбатда бетакрор ижрочи раққоса деб биламиз. Унинг ўйинлари чинакам нафосат эди. Опанинг рўмолининг учини тутиб, хиромон этишлари ниҳоятда табиий, ҳаётий кўринар, кишига олам-олам завқ улашарди. Қўлининг ҳаракатлари, бекасами, ҳатто рақс тугагач, томошабинга таъзим этишлари ҳам ҳақиқий гўзаллик билан йўғрилиб турарди. У киши саҳнада ўйин кўрсатмасди, балки, нафосат намойиш этарди. Қўшиққа рақс тушаётган бўлса, ашула текстига мос чиройли ҳаракатлар кўрсатарди. Баъзан учрашиб қолганимизда, «у кунги талқинингиз қўшиққа жудаям мос тушди-да», десак, «ахир, шеърни ётиб олиб ўқиб чиққанман, ўрганганман», деб жавоб берарди.

«Тановар», «Катта ўйин», «Занг», «Роҳат», «Баёт», «Ғайратли қиз» каби рақслар, энг аввало, Мукаррама Турғунбоеванинг ижрочилиги туфайли янада машҳур бўлди, десам хато қилмаган бўламан. «Тановар»ни опа ижро этса, концертда ҳозир бўлганлар бир ҳис-туйғу — миннатдорчилик, фахр-ифтихор билан ўтиришарди. Мен бу ўйиннинг ижросини Москвада, барча қардош республикаларда кўрганман. Ҳамма ерда бирдай олқиш, бирдай интилиш, бирдай ҳурмат-иззат бўлган. Дўстларимиз кўпинча Мукаррама опани «Тановар» деб аташарди. Бу — том маънода эъзоз эди!

Мукаррама Турғунбоева 200 дан ортиқ рақс саҳналаштиргани факт. Бу асарларнинг аксарияти ҳозирги кунда бадиий коллективламизнинг репертуарига файз киритиб турибди. «Пахта байрами», «Тошкент пиёласи», «Наманган олмаси» ва бошқа ўйинлар шулар жумласидандир. Шуниси фахрланарлики, ана шу рақсларни қардош республикалар ашула ва рақс ансамбллари ҳам ўз программасига киритиб, ижрочилари томонидан халққа кўрсатди. Узоққа бормай, Тожикистон республикаси бадиий коллективларининг Мукаррама Турғунбоева билан дўстлигини, ўзаро алоқа ва ижодий ҳамкорлигини, рақсларини меҳр-муҳаббат билан ижро этишларини айтиб ўтмоқчиман. Қолаверса, қардош республикалар хореография санъати ижрочилари орасида опанинг ҳам шогирдлари бор.

1955 йилда Мукаррама Турғунбоева ўзи дарс бераётган хореография билим юртидан 13 қизни ажратиб олиб, раққоса қизлар группаси ташкил этади. Орадан икки йил ўтар-ўтмас шу группа асосида «Баҳор» ансамбли тузди. Янги бадиий коллектив республика маданиятида воқеа бўлган эди. У тез орада довруғ таратди. Маҳоратини Ватанимиз пойтахтида, қардош республикаларда намойиш этди. Хорижий мамлакатларга бадиий коллективлар бориши керак бўлса, биринчи навбатда «Баҳор» танланди. Бу, энг аввало, ансамбль ташкилотчисининг самарали изланишлари натижаси эди.

Мукаррама опа ансамблга қатнашчи танлашда ҳеч қачон янглишган эмас. У кишининг назарига тушган ёш ижрочиларнинг барчаси етук профессионал ижрочи сифатида элга танилди. Санъаткор репертуар масаласида ҳам ташаббускор эди. Янги рақс кўрмоқчи бўлган томошабин, албатта, «Баҳор» концертига келарди. Ва, оригинал ўйиндан хурсанд бўлиб қайтарди. Мукаррама опа музика ижрочиларига алоҳида эътибор берарди. Шу ўринда Бахтиёр Алиев, Қаҳрамон Дадаевларга бўлган ҳавасимни айтиб ўтмоқчиман. Улар Мукаррама Турғунбоеванинг бевосита раҳбарлигида ишлади, у киши билан ҳамнафас бўлди. Ҳозир иккаласи ҳам Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР давлат мукофотининг лауреати.

Мукаррама опанинг шогирдлари ниҳоятда кўп. Улар устозлари ижод этган, қайта ишлаган рақсларни муносиб ижро этмоқдалар. Опанинг анъаналарига ҳамиша содиқдирлар. Мен бу ўринда СССР халқ артисти, кейинчалик «Баҳор» ансамблига бир неча йил раҳбарлик қилган Қундуз Миркаримова, Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР давлат мукофоти лауреати, ҳозирги кунда ансамблга бошчилик қилаётган Равшаной Шарипова, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист унвонларига сазовор бўлган Раъно Низомова, Валентина Романова, Тамара Юнусова, Мўътабар Йўлдошева, Маъмура Эргашева, Ўғилой Муҳамедова, Зулайҳо Раҳматуллаева, Насиба ва Зиёда Мадраҳимовалар, Дилбар Юнусова Гулчеҳра, Фозилжонова, Гулнора Жўраеваларни мисол қилиб кўрсатмоқчиман. Уларнинг баъзилари ҳамон саҳнада, муваффақиятли ижрочилик намойиш этмоқда, айримлари эса санъат билим юртларида педагоглик қилмоқдалар. Ҳаммаси устоздан миннатдор, «Мукаррама Турғунбоева мактабиданмиз» дейишади фахр билан.

Моҳир раққоса, балетмейстер, педагог тузган ва умрининг охиригача ўзи раҳбарлик қилган «Баҳор» ансамблини бугунги кунда бутун дунёда билишади, яхши танишади. Унинг бормаган мамлакати жуда кам. Қаерга бормасин, биринчи навбатда совет, қолаверса, ўзбек хореография санъатининг ютуқларини, баркамол савиясини муносиб намойиш этмоқда. Бадиий коллектив интернационал репертуари билан довруқ таратди. Унинг программасидан ўрин олган рус ва бошқа қардош халқларнинг ўнлаб рақслари етук профессионал ижроси билан диққатга сазовордир. Ансамблни Жаҳон ёшлари ва студентларининг фестивали қатнашчилари қизғин кутиб олиб, олтин медаль билан тақдирлаган. 1971 йилда Лейпциг шаҳрида ўтказилган XIII жаҳон фестивалида ҳам «Баҳор» олтин медалга сазовор бўлди. Унинг раҳбари хизматларини партия ва ҳукуматимиз муносиб тақдирлади. Мукаррама Турғунбоева СССР халқ артисти, уч марта СССР Давлат мукофоти лауреати эди. Томошабинлар бир гал концертда Ленин, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденларингизни тақиб чиқиб ўйнанг, деб таклиф қилишган. Бу, бир қарашда эриш туюлса-да, халқнинг севикли фарзандига, қизига бўлган сўнмас муҳаббатини кўрсатувчи фактдир.

Мукаррама Турғунбоеванинг инсоний фазилатлари ҳақида тўлиб-тошиб гапирса арзийди. У «Баҳор» қизларини ўз фарзандидай деб биларди. Уларнинг ижоди билан қизиқиб қолмасди. Оилавий ҳаётлари, турмушлари билан ҳам мунтазам қизиқарди. Керак бўлса ансамбль иштирокчиларининг соғлиқлари учун курашарди. Бир куни тасодифан у кишини эрталаб шаҳар шифохонасидан чиқиб келаётганда учратиб қолиб, ҳол-аҳвол сўрашдим. Кечқурун Дўмбирободдаги касалхонага бориб, чиқиб келаётсам, яна опани учратдим. Шунда, «Нима, Мукаррама опа, шифохоналарни текшириб юрибсизми?» деб ҳазиллашдим. «Қаерда, анув билим юртидан қабул қилган Гуля деган қизчамиз бор-ку, ўшанинг тоби қочиб қолиб, бу ерга тушибди, кўриб, дўхтирларига тайинлаб кетяпман», деди. Қўлида бозорга кириб келганлигини билдириб турган халта бор эди.

Санъаткор ташаббускор маданият арбоби сифатида ажралиб турарди. Республикада бирон-бир йирик маданий тадбир йўқ эди-ки, у кишининг бевосита иштирокида ёки раҳбарлигида ўтмаган бўлсин. Айни вақтда республикада иш кўраётган барча ашула ва рақс ансамблларининг фаолиятини мунтазам кузатиб борарди. Керак бўлса ёрдам берарди. Ҳамкасблари арзимаган ютуққа эришган бўлса ҳам табриклашни канда қилмасди. Муваффақиятсизлик сезган бўлса, албатта, далда берарди, кўнглини кўтарарди, уни ютуққа айлантириш учун кўмаклашарди!

Халқимиз ўзининг маданияти, қолаверса, камолоти учун хизмат қилган инсонларни ҳеч қачон унутмайди. Мукаррама Турғунбоева ана шундай кишилардан. У, юқорида таъкидлаганимиздек, санъат чамани яратиб кетди. Бу бўстон гуллари нурафшон ҳаётимизга мос очилиб, яшнаб, гуркираб турибди. Унинг бетакрор боғбони хотирасини ҳар қанча эъзозласак, унга меҳр-муҳаббатимиздан гулдасталар қўйсак арзийди.

Бернора ҚОРИЕВА,
Ўзбекистон Театр арбоблари союзи правлениеси раиси, СССР халқ артисти, профессор.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ОММАВИЙЛИК КЎРИГИ

Енгил атлетика спортнинг энг оммавий турларидан. Уни «Спорт маликаси» деб эъзозлашади. Боиси, ҳеч бир спорт тури йўқки, енгил атлетикага дахли бўлмаса. Ватанимизда етти миллиондан ортиқ киши енгил атлетика билан шуғулланаётгани оммавийликдан дарак берса, улар орасида минглаб мастерликка номзодлар, 420 спорт мастери ва 242 нафар халқаро классдаги спорт мастери борлиги маҳоратдан далолатдир. Мухлислар, спорт жамоатчилиги Ватанимизда енгил атлетикага асос солинганлигининг юз йиллигини нишонламоқда. Бугун Сочи шаҳрида ўзига хос спорт байрами. Биринчи марта енгил атлетика юбилейига бағишлаб СССР кубоги — «Правда» газетаси соврини учун команда биринчилиги ўтказилади. Мусобақага республикамиз вакиллари ҳам пухта ҳозирлик кўришган. Қуйида Ўзбекистонда енгил атлетиканинг ривожланиш тарихи ҳақида ҳикоя қиламиз.

Республикамизда енгил атлетика асосан Улуғ Октябрдан кейинги йилларда ривожлана бошлади. Дастлабки енгил атлетика уюшмалари Фарғонада Николай Елник, Лев Бархаш, Сергей Виговский, Анатолий Бумакинлар раҳбарлигида таркиб топган эди. 1918 йили улар Фарғона ҳаваскор спортчилар клубини тузишди. Клуб аъзолари эса Туркистон ўлкаси бўйлаб ўтказилган мусобақаларда юқори натижалар кўрсатиб, кўпчиликда қизиқиш уйғотишди. Жумладан, Туркистон ўлкаси биринчи олимпиадасида команда ҳисобида ғолиб бўлишган.

Тошкентда эса Туркфронт умумтаълим бўлими ҳузурида енгил атлетикачилар жамланди. Дастлабки мусобақалар 1920 йилнинг 20 майида ўтказилди. Спортчилар сакраш, улоқтириш ва югуриш бўйича баҳслашдилар. Ядро ирғитиш бўйича 10 метр 55 сантиметрли натижа кўрсатган Р. Яннаунинг ютуғи юксак баҳоланганди. Ўша йилнинг кузида Тошкент отчопарида (ҳозирги «Ташсельмаш» заводи атрофида) илк бор ўлка олимпиадаси ўтказилди. Бу мусобақа рекордларга бой бўлди. Бу ютуқларни бугунги кун натижаларига қиёслаб бўлмаса-да, кўплаб енгил атлетикачиларни руҳлантирган эди. Чунки, ўша кезларда тажрибали ва малакали тренерлар етишмас, спортнинг моддий техника базаси мустаҳкам эмас эди. Шу боисдан ҳам аёлларнинг баландга сакрашда 125 сантиметр, узунликка сакрашда 436 сантиметр, ядро ирғитишда 696 сантиметрли натижалари рекорд деб баҳоланган.

1923 йилнинг сентябрида Туркистонда физкультура ўлка кенгаши тузилди. Ўлкада енгил атлетикани ривожлантириш ва оммавийлигини таъминлашда Бутунўзбек спартакиадалари алоҳида ўрин тутади. Чунки бундай баҳслар Бутуниттифоқ спартакиадаларига тайёргарлик босқичи вазифасини ўтарди. Бу даврда Н. Овсянниковнинг чиқишлари диққатга сазовор бўлган. У уч ҳатлаб сакрашда Бутуниттифоқ рекордини янгилаб, мамлакат миқёсида назарга тушган. Спортчимизнинг 13 метр 50,7 сантиметрли натижаси узоқ вақтларгача ўзгармай турди. 1928 йилдан мусобақаларда маҳаллий ёшларнинг чиқишлари ҳам бошланди. Самарқандлик Маликов билан Қўнашбоевларни бу борада дастлабки енгил атлетикачилар дейиш мумкин. Уларнинг бири 200 метрга югуришда, иккинчиси найза улоқтиришда олқиш олишган.

Шаҳарларда айниқса, қишлоқ жойларда маҳаллий ёшларни физкультура ва спортга кўпроқ жалб этиш мақсадида Тошкентда миллий инструкторлар тайёрлаш техникуми очилиб, унда 30 нафар йигит малака оширишга жалб этилди. Лекин енгил атлетиканинг моддий базаси Иттифоқ миқёсида охирги ўринда турарди.

БУГУН СОЧИДА ЕНГИЛ АТЛЕТИКАНИНГ ЮЗ ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН МУСОБАҚАЛАР БОШЛАНАДИ

Лекин енгил атлетикачиларимиз 1928 йили Москвада ўтказилган биринчи Бутуниттифоқ спартакиадасида ўзларини кўрсатишга ҳаракат қилишди. Вакилларимизнинг олти иттифоқчи республика ва меҳмонлардан иборат Франция, Швеция, Швейцария ва Австрия командалари ўртасида тўртинчи ўринни олишлари кўпчиликни мамнун этди. Бу ютуққа 110 метрга тўсиқлар оша югурган Н. Овсянников баландга сакрашда Ю. Дунаева, диск улоқтириш бўйича А. Тикунова ва бошқалар муносиб ҳисса қўшдилар.

1933 йилда ўтказилган Бутунўзбек учинчи спартакиадасида кўрсатилган натижаларни ҳам ўзига хос солнома, деса бўлади. Тошкентлик Марина Топорова 500 метрга югуришда бир минут 30,4 секундли натижа билан республика рекордини ўрнатди. Кейин эса у найза улоқтиришда биринчи бўлди. Унинг ҳамшаҳри А. Ғалядкин лангар билан сакрашда маҳорат кўрсатди. Термизлик Г. Безруков 5 километрга югуришда 17 минут 52,9 секундли натижа билан ғолиблик супасига кўтарилди.

Ўрта Осиё спартакиадаларини ўтказиш, ўлкада енгил атлетикани ривожлантириш борасида алоҳида аҳамият касб этди. Бу даврга келиб спортчиларимиз орасида қисқа, ўрта ва олис масофага югурувчилар, баландга сакровчилар, ядро ва найза улоқтирувчилар сафи кенгайган эди. Программадаги 37 хил баҳсдан 28 тасида республикамиз вакиллари муваффақият қозонишгани ҳам шундан далолат. Бутунўзбек тўртинчи спартакиадасида 73 марта рекорд натижа қайд этилиши эса ўлкада енгил атлетика оммавийлашаётганини кўрсатди.

Республикамизда енгил атлетика урушдан кейинги йилларда янада гуркираб ривожланди. Вакилларимиз республика, Иттифоқ ва халқаро майдонларда ўтказилган мусобақаларда фаол қатнашиб, совет спорти байроғини янада баланд кўтаришга, Ватанимиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилишга ўз ҳиссаларини қўшдилар. Спартакиадалар ва олимпиадаларни бу борадаги роли ортди. Москва олимпиадаси, «Яхши ният ўйинлари» каби йирик спорт анжуманларида Ўзбекистон енгил атлетикачилари кучлилар сафида бўлишга, совринли ўринларни эгаллашга интилдилар.

П. Воробьев, С. Ловачев, Б. Белобородов, А. Харлов, С. Усов, Н. Башкирцев, В. Черников, В. Подмарев, Э. Барбашина каби спортчилар Иттифоқ миқёсида танилганлар. Лангар билан сакраш устаси Родион Гатаулин эса энг моҳир спортчи сифатида бўлажак олимпиада ўйинларига муносиб номзод бўлиб турибди. СССРда хизмат кўрсатган спорт мастерлари Замира Зайцева билан Светлана Ўлмасоваларнинг издошлари кўпайиб бормоқда.

Бир сўз билан айтганда, республикамиз енгил атлетикачилари ўзларининг байрамлари — юз йиллик юбилейни нишонлашга пухта ҳозирланишди. Бугун Сочида бошланадиган йирик мусобақада 13 нафар спортчимиз қатнашади. Ўйлаймизки, вакилларимиз маҳорат кўрсатиб, ғолиблар сафидан жой олишга СССР олимпиада терма командасига номзод бўлишга ҳаракат қиладилар.

Ш. БЕРДИҚУЛОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат спорт комитети пропаганда ва ўқувчи-ёшлар бўлими бошлиғи.

ФУТБОЛ:

БИЛЛУР СОВРИН — «МЕТАЛЛИСТ»ДА

Совринга «Металлист» (Харьков) командасининг номи ёзилди. Чиндан ҳам биллур соврин учун курашда кутилмаган натижалар қайд этилади. Бу сафар ҳам худди шундай бўлиб чиқди.

Ҳал қилувчи ўйинда Москванинг автозаводчилари билан Харьков футболчилари майдонга тушдилар. Ўйинда «Торпедо» футболчиларининг устунлиги сезилса ҳам, омад «Металлист»га кулиб боқди. Учрашувнинг биринчи бўлимида Аджоев 11 метрли жарима тўпини автозаводчилар дарвозасига аниқ йўллаб, ҳисобни очди. 61-минутда ҳисоб 2:0 га ўзгарди.

2:0 ҳисобида ғолиб келган «Металлист» командасига СССР кубоги топширилди.

ПЕШҚАДАМ МАҒЛУБИЯТИ

● Биринчи лига командалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказишди. 9 ўйиннинг бештасида майдон эгалари мағлубиятга учрадилар. Улар орасида мавсум бошидан буён карвонбошилик қилаётган Ставрополь динамочилари ҳам бор. Улар АСК «Карпати» командасига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Меҳмонда қуйидаги командалар ғолиб чиқишди. «Ротор» Кемеровонинг «Кузбасс» командасини 2:0, «Даугава» Оржоникидзенинг «Спартак» футболчиларини 6:2, «Котайк» Ярославлнинг «Шинник» клубини 2:1, «Геолог» эса Пермнинг «Звезда» коллективини 2:1 ҳисобида енгди. Батуми динамочилари эса «Металлург» футболчиларини қабул қилиб, 2:0 ҳисобида устун келди. «Заря» ва «Помир» учрашувларида ҳисоб 1:1 бўлди.

Пахтакорчилар бу сафар Ростовда «Ростсельмаш» футболчиларининг меҳмони бўлишди. Қизиғи шундаки, ўйин 1:1 ҳисобида тугаган бўлса ҳам иккала тўпни майдон эгалари киритишди. Дастлаб ҳимоячи Гамула ўз дарвозасига тўп киритди. Иккинчи бўлимда эса Андреев ҳисобни тенглаштирди.

● Олий лига командалари СССР Федерацияси кубоги учун ўйинлар ўтказишди. Унда кутилмаган натижалар қайд этилди. Жумладан, Киев динамочилари «Жальгирис»дан 1:3 ҳисобида енгилишди, Москва автозаводчилари билан спартакчилари ўртасидаги учрашувда дарвозаларга уч тўп киритилди. «Спартак» 3:0 ҳисобида ғалаба қозонди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

ТОШКЕНТЛИК СПОРТЧИ ҒАЛАБАСИ

Кипрда президент Макариос мемориалида жаҳоннинг кўп мамлакатларидан келган спортчилар иштирок этишди. Унда совет спортчилари муваффақиятли қатнашдилар.

Тошкентлик Ф. Хайруллин 5 минг метрга югуришда барча рақибларини ортда қолдириб маррага биринчи бўлиб келди.

РЕДАКЦИЯ МЕҲМОНЛАРИ

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг куни кеча Тошкентда ниҳоясига етган X халқаро кинофестивалида ҳиндистонлик кинемотографчилар ҳар галгидек актив қатнашдилар. Уларнинг «Мубҳамликка саёҳат» (режиссёр Гоутам Гхош) бадиий фильми конкурс программасида намойиш этилди. Ёш қизнинг аччиқ тақдири ҳақида ҳикоя қилувчи бу картина кинофестивалнинг Бош мукофоти — «Олтин Семуруғ» соврини билан тақдирланди.

Ҳиндистон делегацияси составида таниқли кинорежиссёрлар, актёр ва актрисалар, киносанъати ташкилотчилари бор эди. Ана шу ижодкорлардан бир группаси «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясида меҳмон бўлди. Учрашувда иштирок этган режиссёр Басу, Бхаттачария, киноактриса Анурадха ва киношунос Харбажан Сингх ҳозирги замон ҳинд экран санъати, шунингдек Совет — Ҳиндистон ижодий алоқалари, кинофестиваль программасига тавсия этилган фильмлар тўғрисидаги ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Улар Тошкент кинофестивалининг халқаро аҳамиятига юксак баҳо беришди. Меҳмонлар журналистларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети мақомчилар ансамблининг солистлари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Исмоилжон ва Исроилжон Ваҳобовлар ҳиндистонлик кинематографчиларни республика ижодий ходимлари номидан ўзларининг энг яхши қўшиқлари билан табрикладилар.

О. НАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудир (фан кандидати, доцент): музика назарияси ва тарихи;
доцент: халқ музикаси;
катта ўқитувчилар: маданий-оқартув ишлари назарияси ва методикаси (2), рус ва чет эл адабиёти, режиссура ва актёр маҳорати (2); рус тили, таълимнинг техника воситалари, халқ музика чолғу асбоблари, музика назарияси ва тарихи, хор дирижёрлиги, оркестр дирижёрлиги (3), марксча-ленинча фалсафа, хореография, жисмоний тарбия (2), педагогика ва психология, сиёсий иқтисод;
ўқитувчилар: таълимнинг техника воситалари (2), хор дирижёрлиги, жисмоний тарбия, фортепиано, рус ва чет эл адабиёти, рус тили, маданий-оқартув ишлари назарияси ва методикаси, музика назарияси ва тарихи.
Конкурс муддати — 22 июнгача.
Мурожаат учун адрес: 700164, Тошкент шаҳри, Високовольтний массиви, 3-сектор, 127 «а» уй, Телефонлар: 62-04-63, 62-03-23.

●

Ўзбекистон ССР Давлат Агросаноат комитетининг
«ХЛОПКОПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ
лабораториялар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Катта илмий ходимлар: пахтанинг янги навлари ва пахтани машина билан териб олиш технологиясини ўрганиш бўйича, механизация, асбоблар, пахта ҳосилини хирмонга уйиш ва уни ташишнинг янги усулларини ишлаб чиқиш сектори;
илмий ходимлар: пахтанинг янги навлари ва ҳосилни машинада териб олиш технологиясини ўрганиш бўйича, асбоблар;
кичик илмий ходимлар: пахтанинг янги навлари ва ҳосилни машинада териб олиш технологиясини ўрганиш бўйича, пахта ҳосилини хирмонга уйиш ва ташишнинг янги усулларини ишлаб чиқиш сектори;
инженер-конструктор: конструкторлик бўлимига.
КОНКУРС МУДДАТИ — 26 июнгача.
Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700070, Тошкент шаҳри, Шота Руставели кўчаси, 8-уй, кадрлар бўлими.

●

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Позилжон Эгамбердиевнинг иллюзион-психологик томошалари (15, 18.00).

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти коллективи Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган инженер, профессор, шахсий пенсионер
Ғаффор Жабборович ЖАББОРОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университетининг Амалий физика илмий-текшириш институти коллективи институтнинг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари, доцент К. П. Абдураҳмоновга акаси
Абдусаттор АБДУРАҲМОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти ректорати, партия комитети касаба союз комитети олий математика кафедраси доценти Н. К. Зокировга онаси
Санобар ЗОКИРОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

31 МАЙ, СЕШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Мультфильмлар. 9.45 — СССР халқ артисти А. А. Гончаровнинг ижодий портрети. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Замондошимиз портрети. 17.00 — Оренбург телевидениесининг программаси. 18.00 — Иқтисодий билимлар асослари. 18.30 — Бутунроссия ва халқаро конкурслар лауреати. Вл. Терво чалади. 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильмлар. 19.50 — Танишинг: XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг делегатлари 20.35 — Пианиночи Владимир Горовиц концерти. 21.30 — Время. 22.30 — Телетомошабин ҳамроҳи. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.15 — Совет болалар фонди правлениесининг раиси, ёзувчи А. А. Лиханов билан учрашув.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ф. Шуберт. — Ўн икки вальс. 9.30 — Қишлоқ хўжалиги. 9.50 — Француз тили. 10.20 — Режиссёр Борис Загряжский. 11.10 — Болалар учун фильм. 12.15 — Р. Мифтахова куйлайди. 12.45 — «Княгиня Ольга ҳақида қисса». Бадиий фильм, 1-серия. 13.50 — Француз тили. 14.20 — Янгиликлар. 14.30 — Ҳужжатли фильмлар. 15.35 — Поэзия. 18.25 — Янгиликлар. 18.30 — Ритмик гимнастика. 19.00 — Адабий учрашувлар. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — 16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.30 «Княгиня Ольга ҳақида қисса». Бадиий фильм, 2-серия. 23.35 — Янгиликлар. 23.40 — Болтиқ денгизи мамлакатлари дўстлик велопойгаси. 23.55 — Тонгги почта.

УзТВ-I. 15.00 — «Митти қочоқ». Бадиий фильм. 16.20 — Телефильм. 16.30 — Абитуриент-88. 17.00 — «Советлар мамлакатининг кишилари». 18.00 Янгиликлар. 18.15 — Ёшлик. 18.45 — «Хотира» туркумидан. 19.30 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Долзарб вазифа. 20.30 Ахборот. 20.50 — Концерт. 22.30 — Гул байрами, нур байрами.

УзТВ-II. «Иванна». Бадиий фильм. 21.05 — Кескин танқид остида. **Душанба, 21.30** — Время. 22.30 — Мусиқали программа.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — ЎзССР халқ артисти Э. Йўлдошев куйлайди. 9.45 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегатлари ҳақида ҳикоялар. 12.10 — Ўзбекистон транспорти. 12.30 — Адабий ўқиш. 12.50 — Дутор тароналари. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — В. Харитонов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Болалар учун. Б. Чалий. «Граф Монте Кристо» радиопостановка. 15.50 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 18.15 — Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига. 18.30 — Д. Зокиров асарлари. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

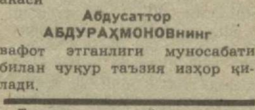

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 12791. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 125. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12